

9. Archaeplastida (Glaucophyta, Chloroplastida)

Yvonne Němcová

Katedra botaniky PřF UK

ynemcova@natur.cuni.cz

Místnost 78, 2. mezipatro, Benátská 2

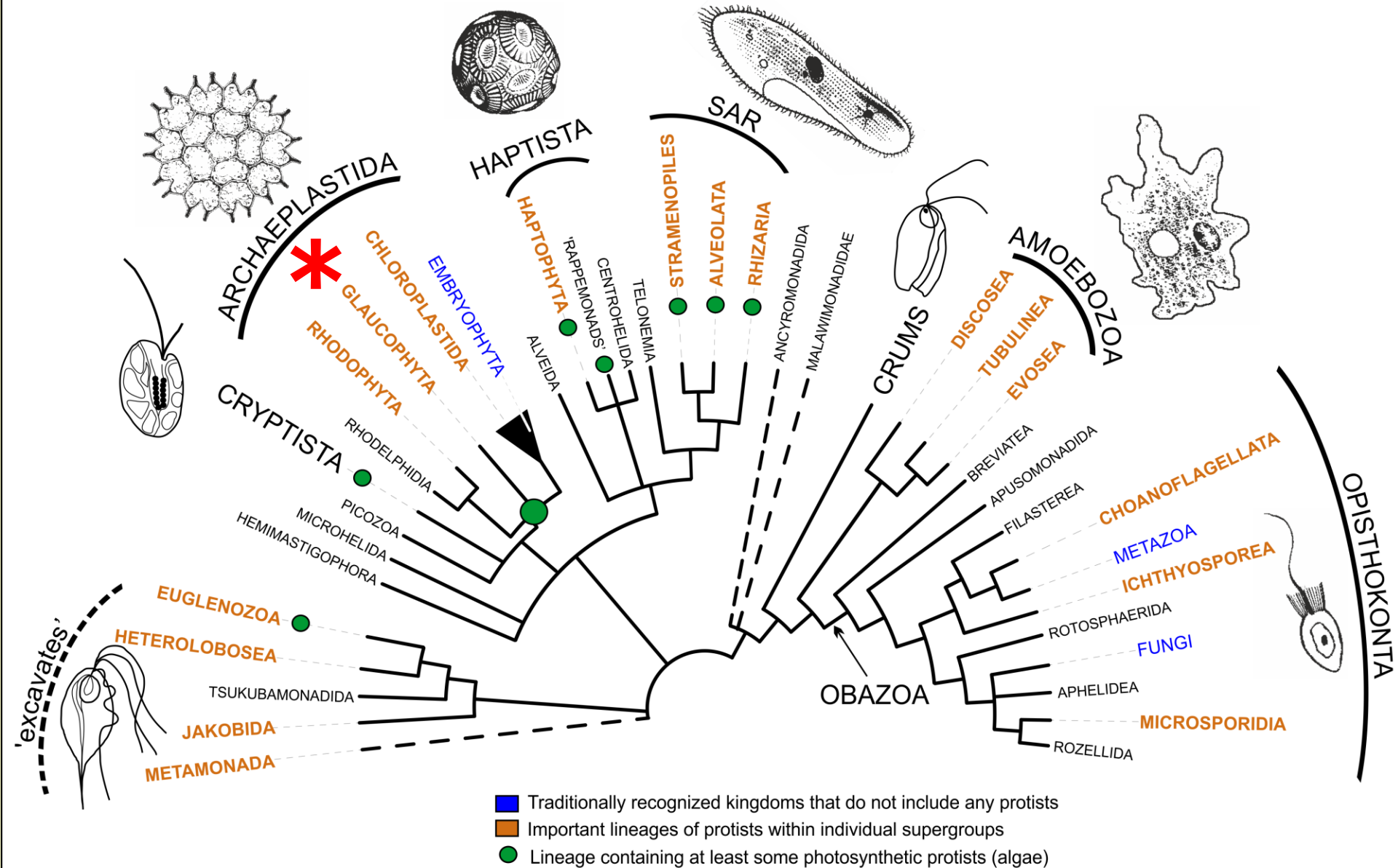
Botanika bezcévných rostlin a protistologie

(MB120P76U)

Přednášky

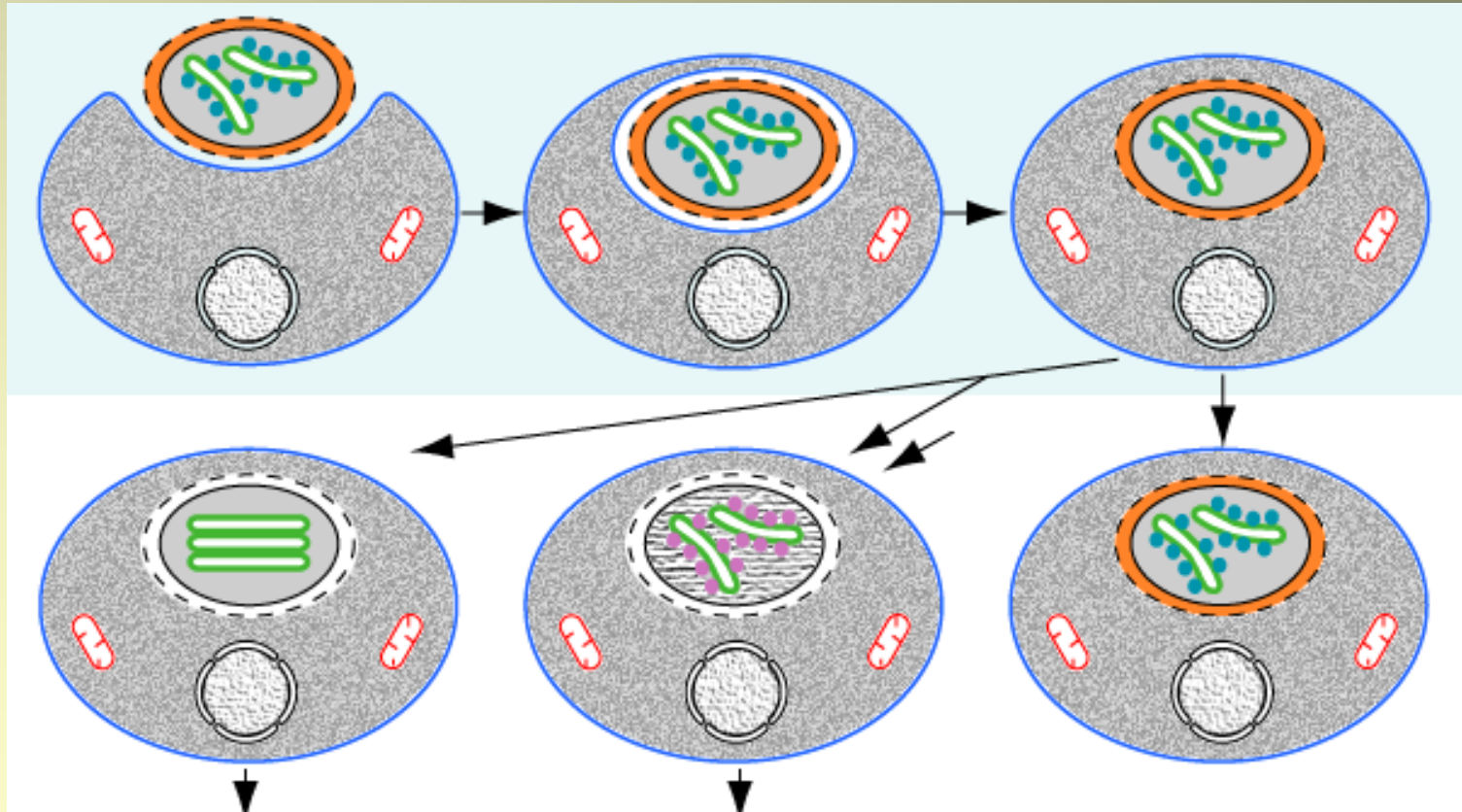
- 1) Eukaryotická buňka a její vznik ... Tomáš Pánek
- 2) Systém eukaryot, Excavata ... TP
- 3) Opisthokonta, Amoebozoa ... TP
- 4) Pohyb, evoluce mnohobuněčnosti ... TP,
- 5) Úvod do SAR a heterot. SAR ... TP
- 6) Fototrofní SAR ... Yvonne Němcová
- 7) Fototrofní Stramenopiles, Haptista, Cryptista ... YN
- 8) Sinice + Archaeplastida (Glaucophyta, Rhodophyta) ...YN
- 9) Archaeplastida (Chloroplastida) ... YN**
- 10) Archaeplastida (Chloroplastida) pokračování ... YN
- 11) Mechorosty ... David Svoboda
- 12) Mechorosty/lišejníky ... DS
- 13) Lišejníky ... DS

Archaeplastida: Glaucophyta

Primární endosymbióza

fagocytóza sinice sinice v potravní vakuole 2 vrstevná obálka chloroplastu

Chloroplastida – thylakoidy tvoří lamely (grana u streptofytní linie)

Rhodophyta
fykobilisómy

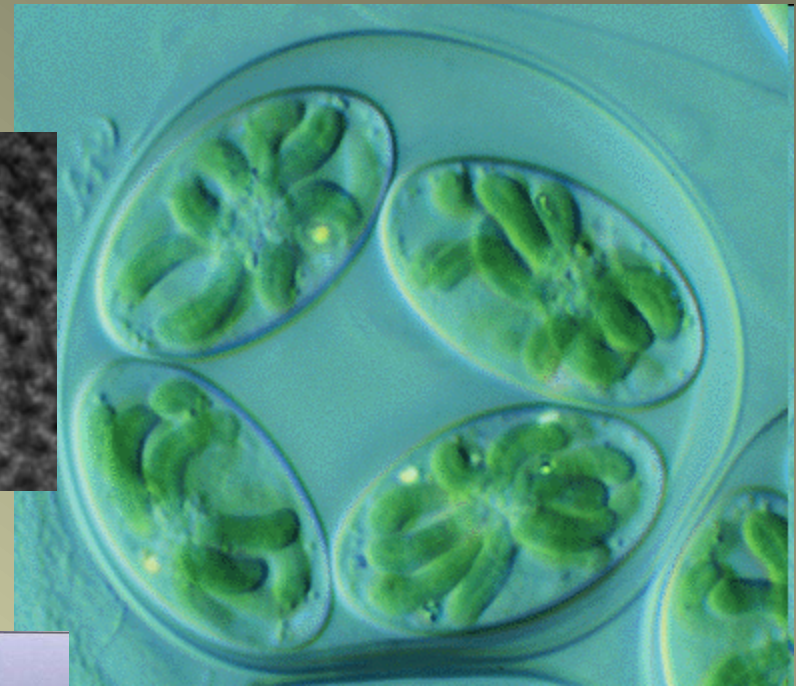
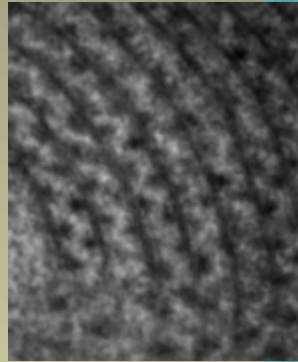
Glaucophyta
fykobilisómy
zachován peptidoglykan

Kde v systému se nacházíme?

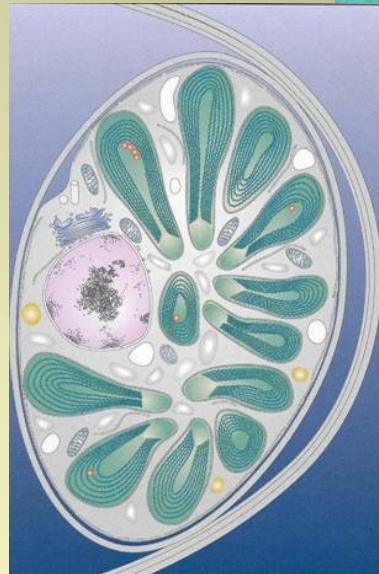
Eukaryota

Archaeplastida

Glaucophyta

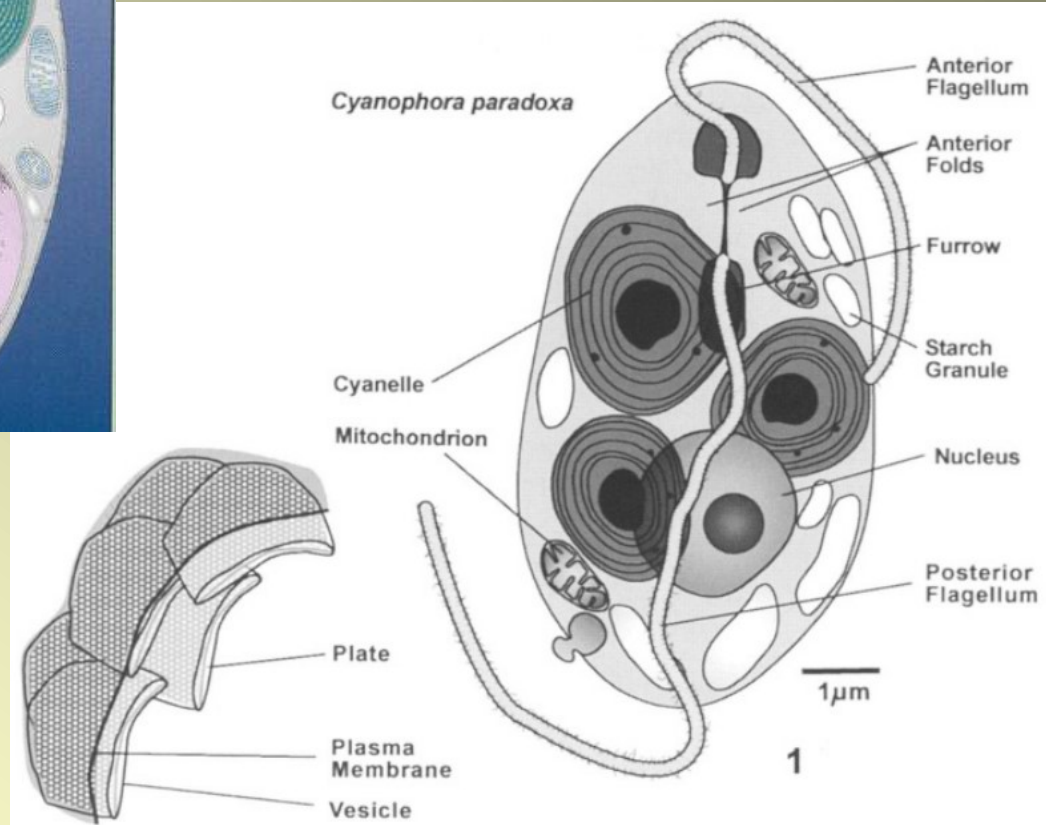
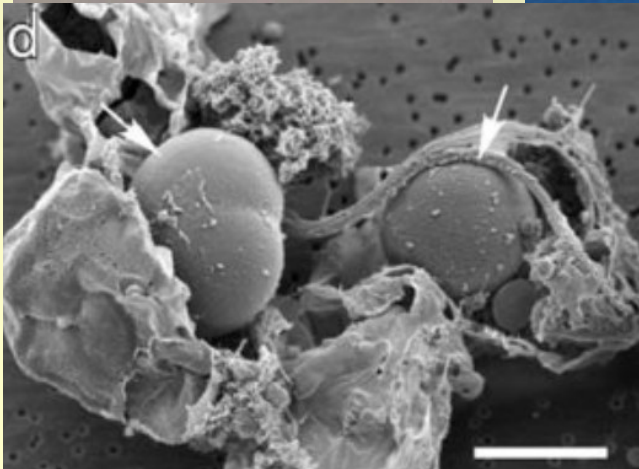
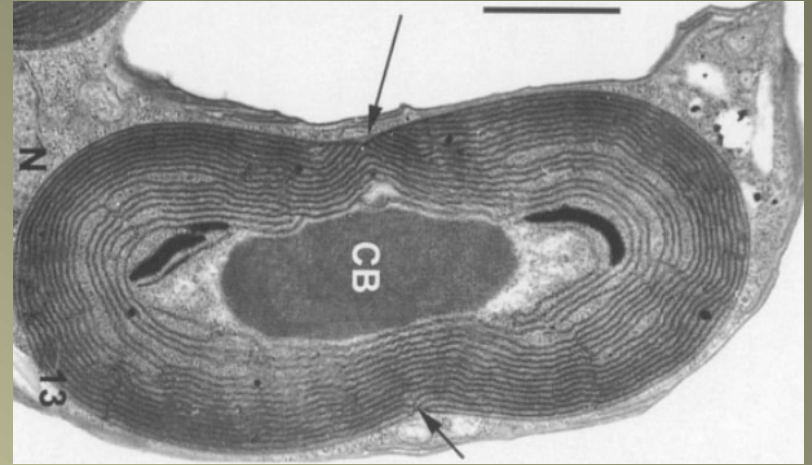
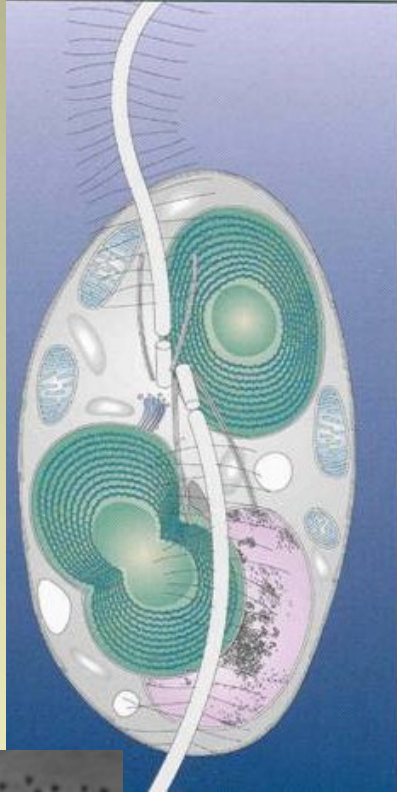
Glaucocystis nostochinearum

plastidy = cyanely
fykobilizómy, ch *a*, peptidoglykanový obal

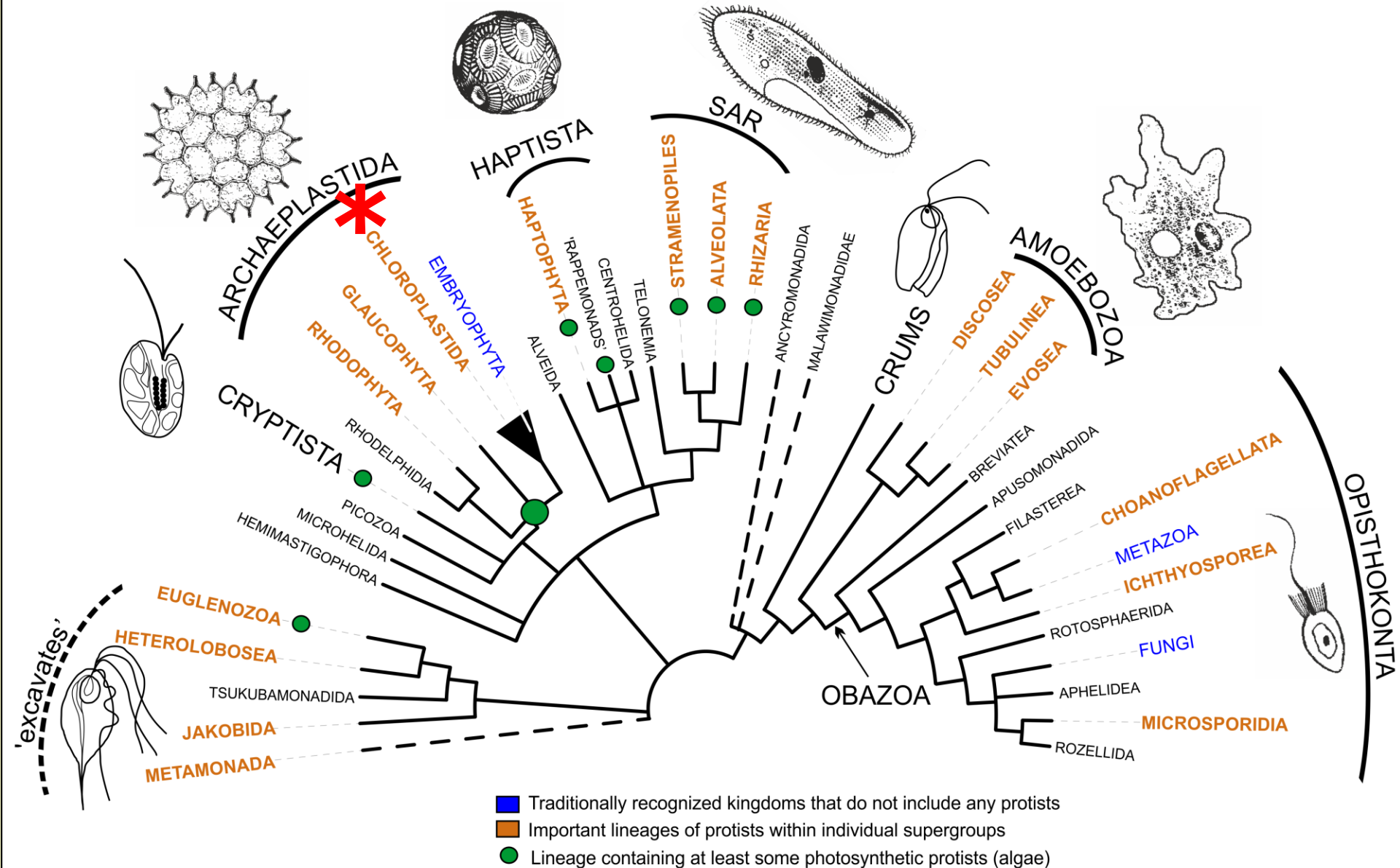
Glaucophyta - nejmenší a nejpůvodnější
roslinná větev

Cyanophora paradoxa

žije v planktonu kyselých sladkých vod

Archaeplastida: Chloroplastida

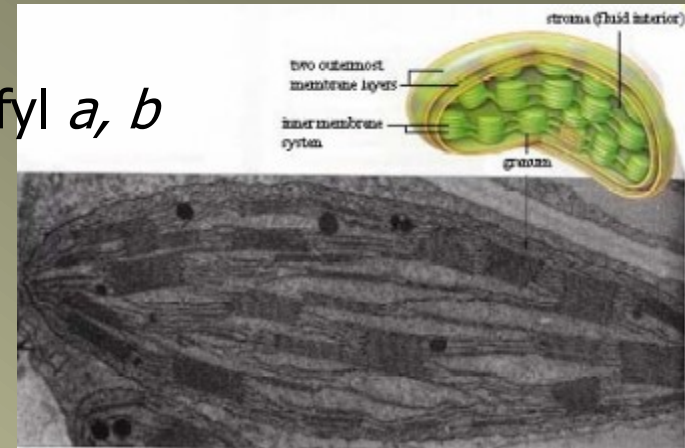
Kde v systému se nacházíme?

Eukaryota

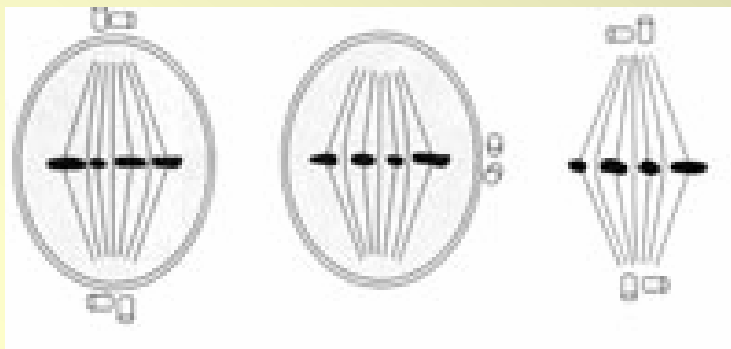
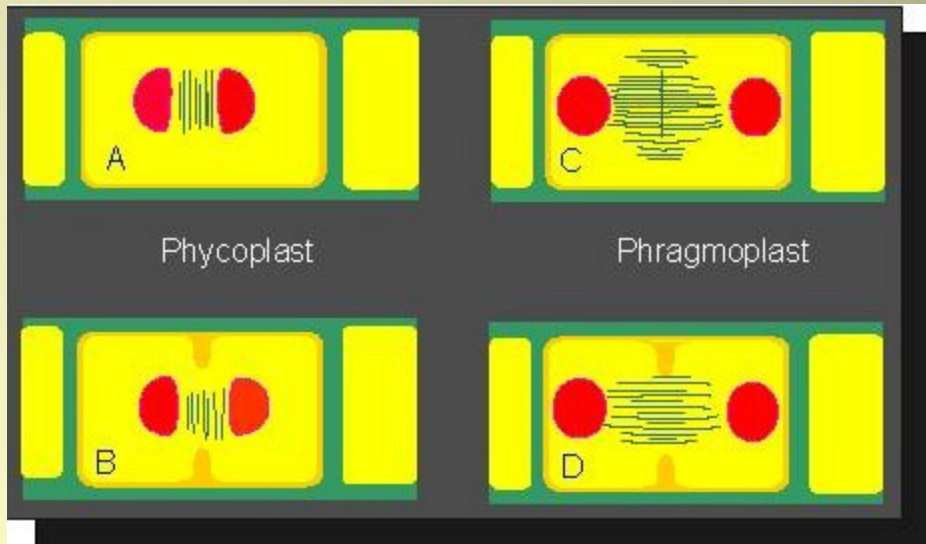
Archaeplastida (rostliny, Plantae)

Chloroplastida=Viridiplantae - zelené rostliny

Chlorofyl *a*, *b*

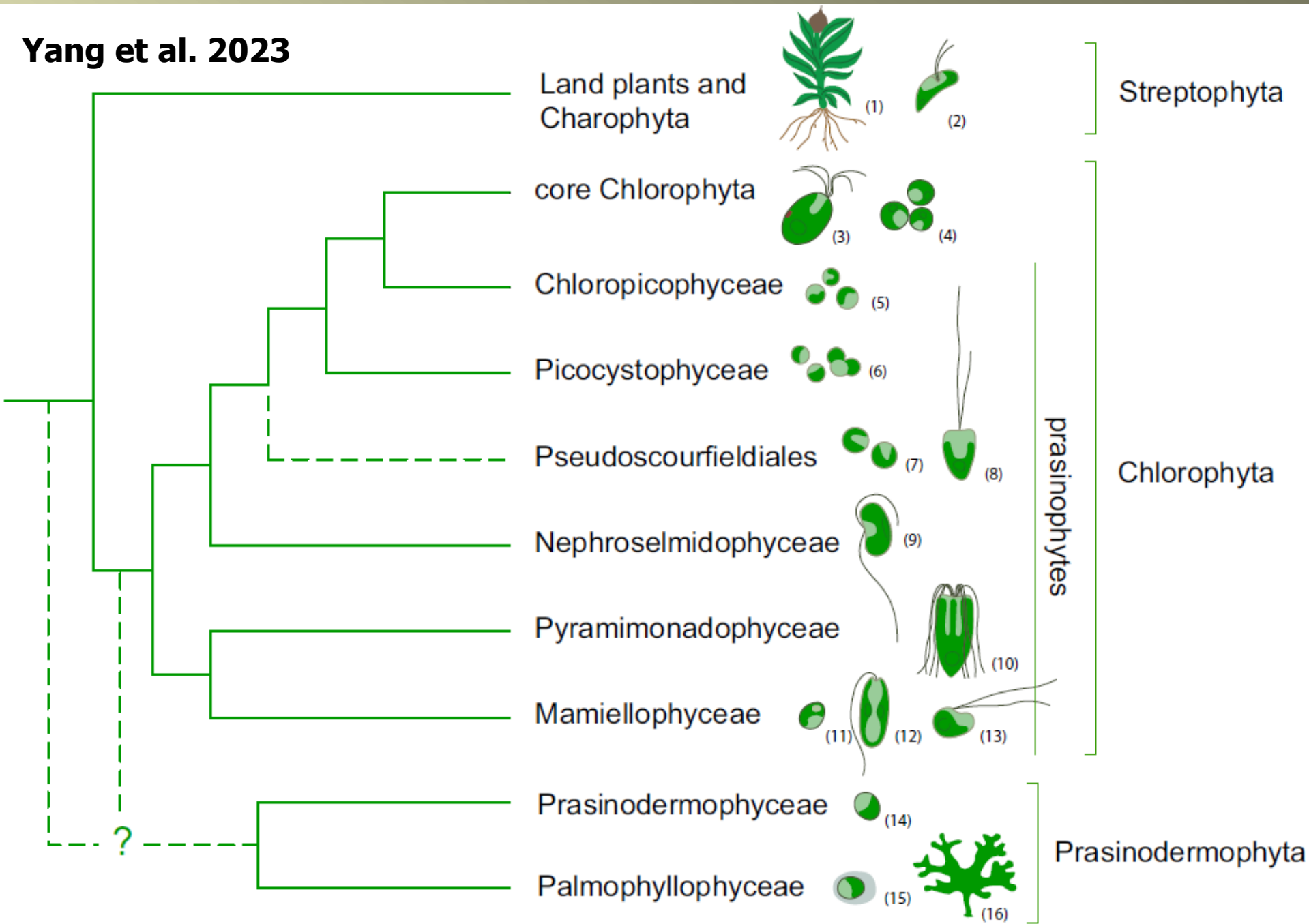
dvě vývojové linie - *Chlorophyta* a *Streptophyta*

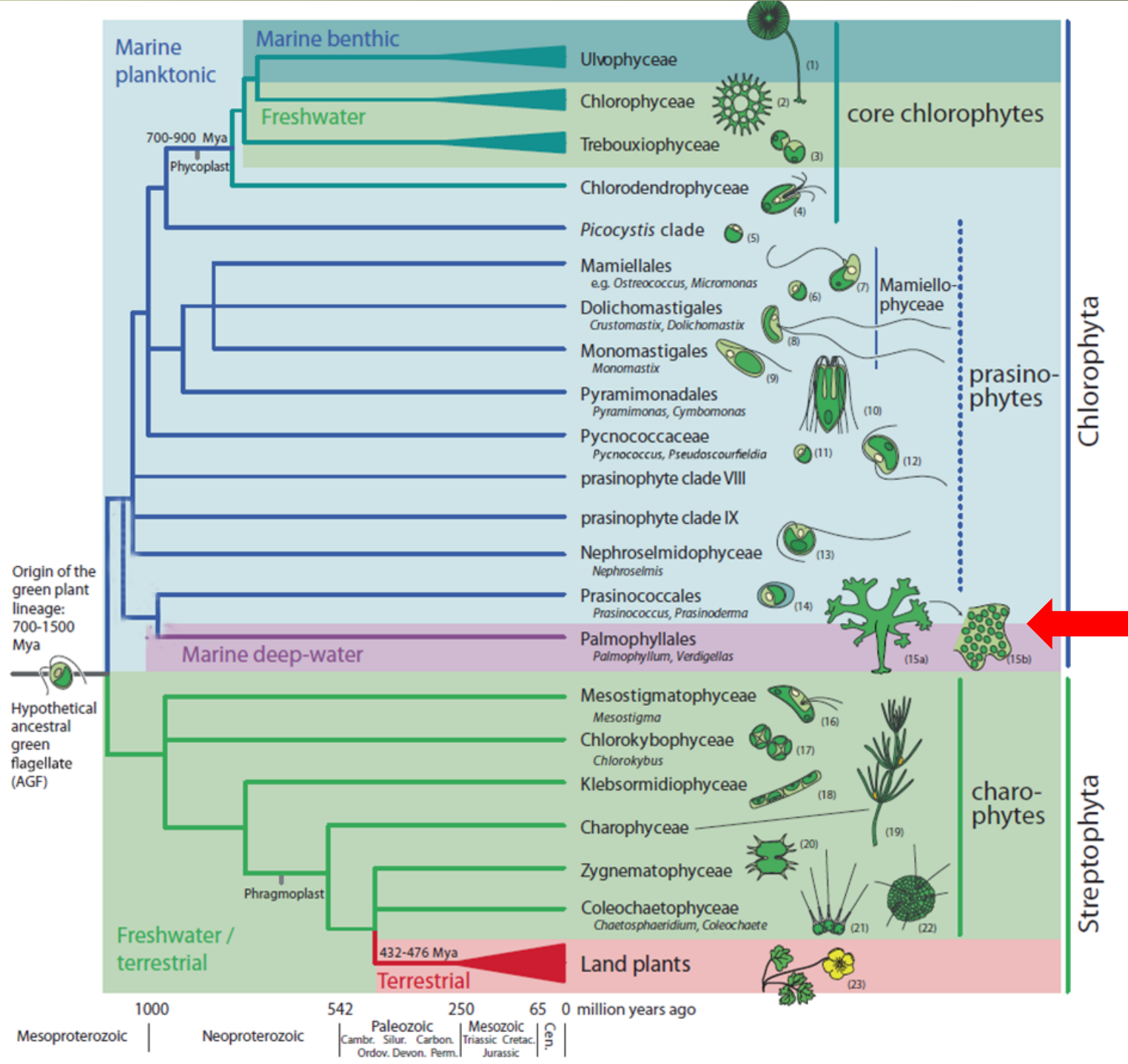

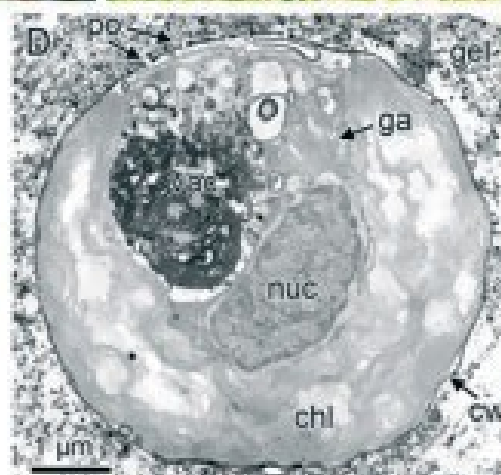
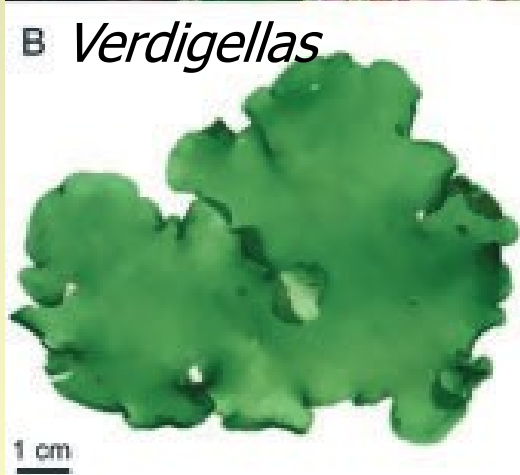
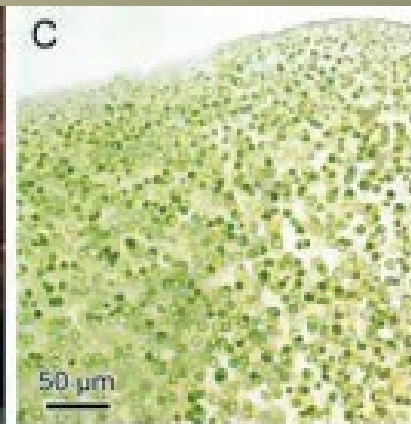
mechorosty a cévnaté rostliny se ze streptofytní linie začaly vyvíjet asi před 700 milióny lety

Viridiplantae = Chloroplastida

Yang et al. 2023

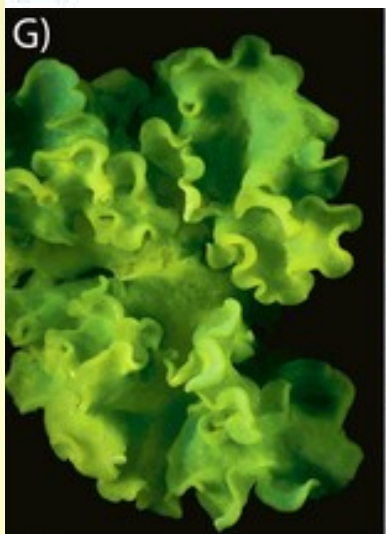

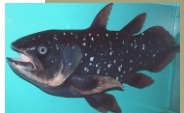
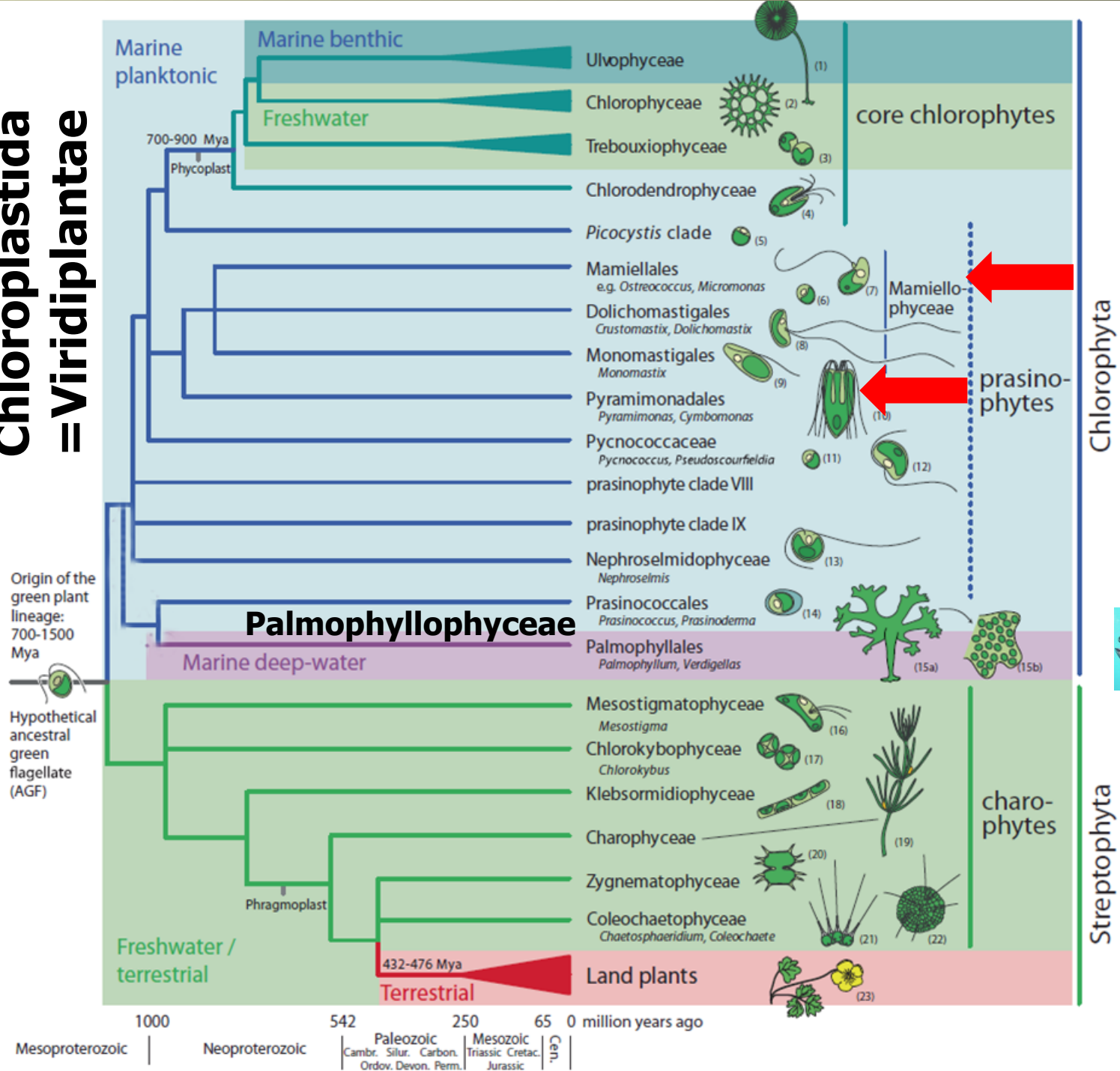

Phalmophyllophyceae
hlubokomořská skupina řas

Palmoclathrus

Chloroplastida = Viridiplantae

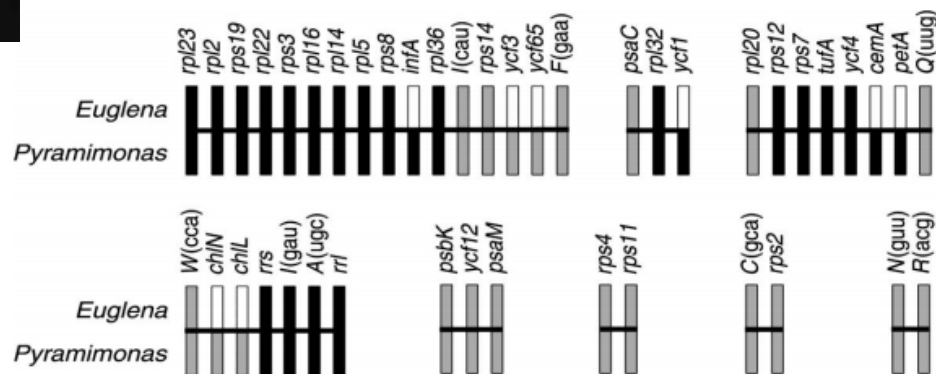
Pyramimonas

Kde v systému se nacházíme?
Prasinofyta – parafyletická skupina

Pyramimonas parkeae -
Nejbližší známý příbuzný
chloroplastu euglen

Plastidové genomy sdílí
unikátní pořadí určitých genů

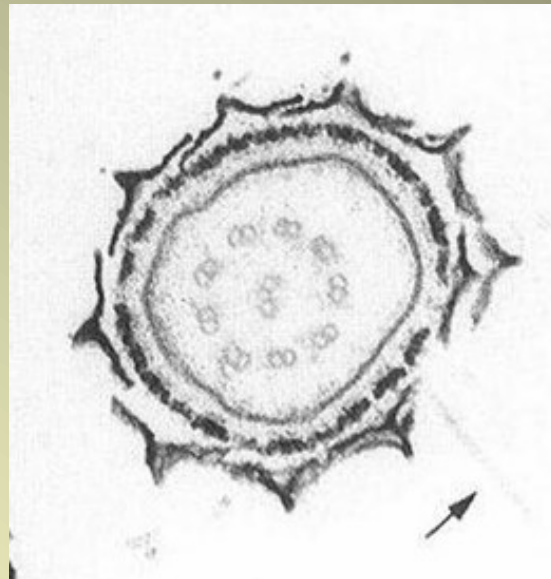
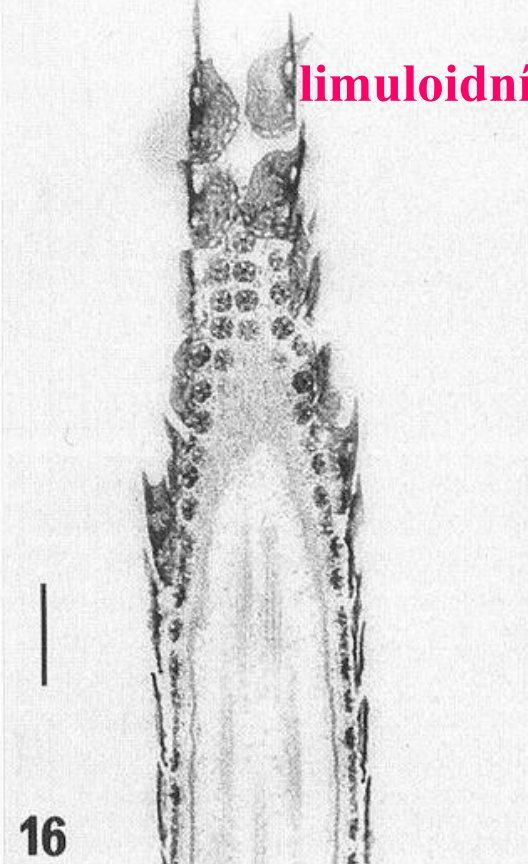

Obr. 1. Genové klustry unikátně sdílené cpDNA organismů *Euglena* a *Pyramimonas* podle Turmelové et al. (2009). Černě vybarvená políčka naznačují ancestrální uspořádání těchto klusterů (vyskytující se i u jiných zelených řas), šedá políčka odkazují na derivované oblasti (specifické pro *Euglena* a *Pyramimonas*) a prázdná políčka označují chybějící geny.

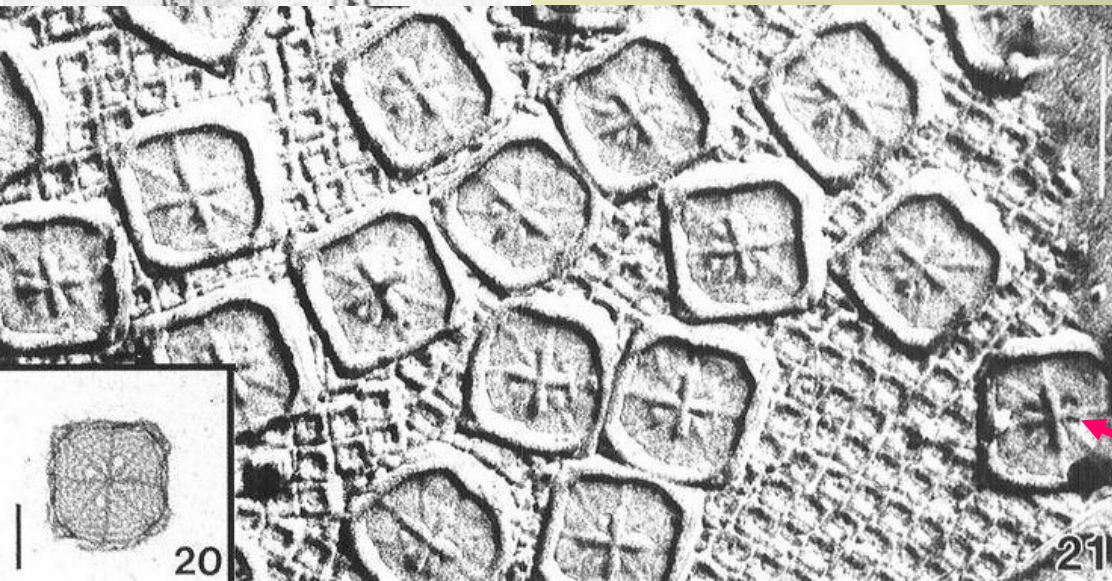
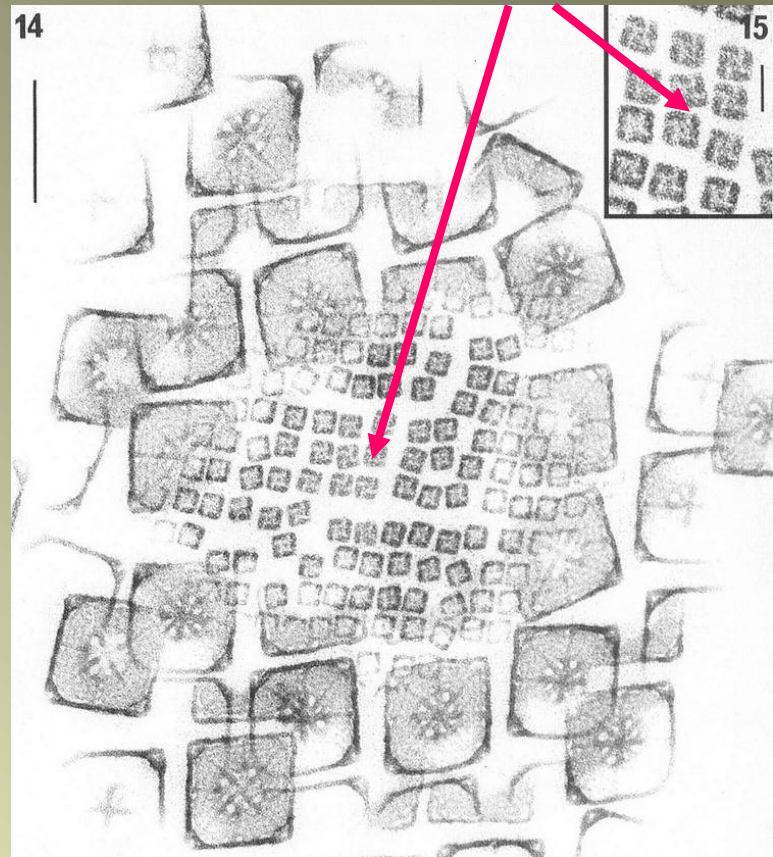
sladkovodní a mořští bičíkovci - popsáno několik nových tříd

Organické šupiny

limuloidní

malé čtvercové

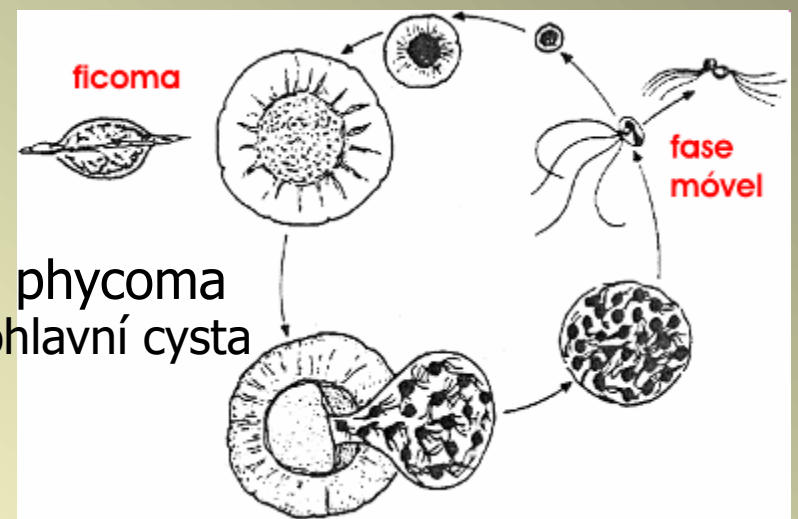
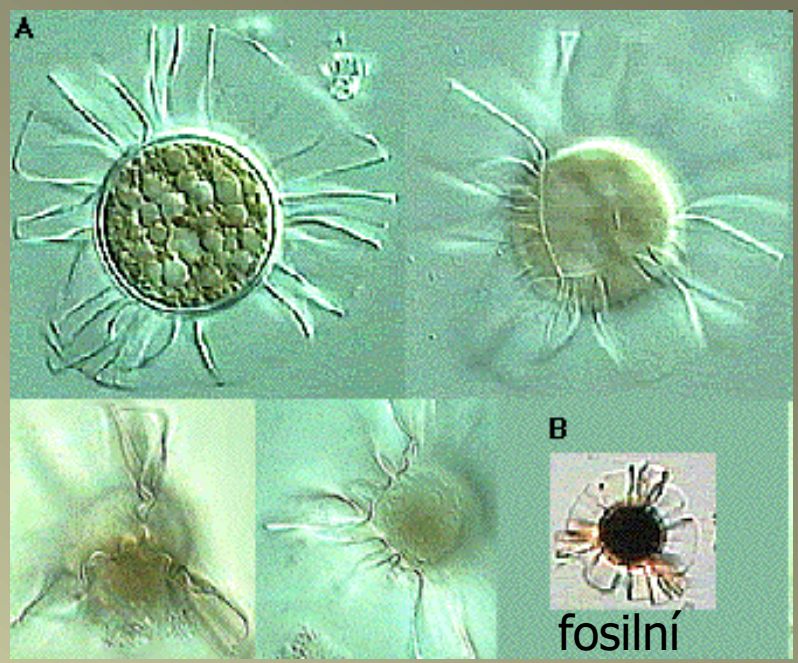
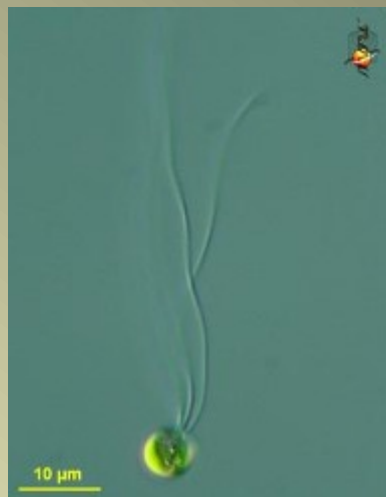
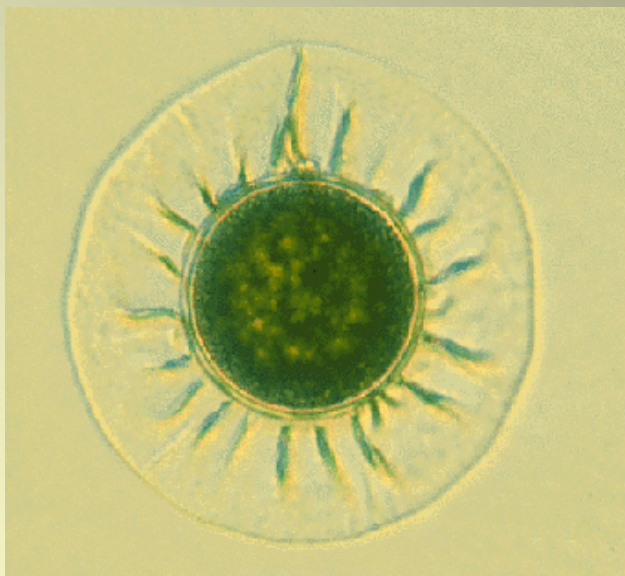

*Cymbomonas
tetramitiformis*

krabicovitá

21

Pterosperma

fosilní záznamy z pozdního
Prekambria (600 mil.let)

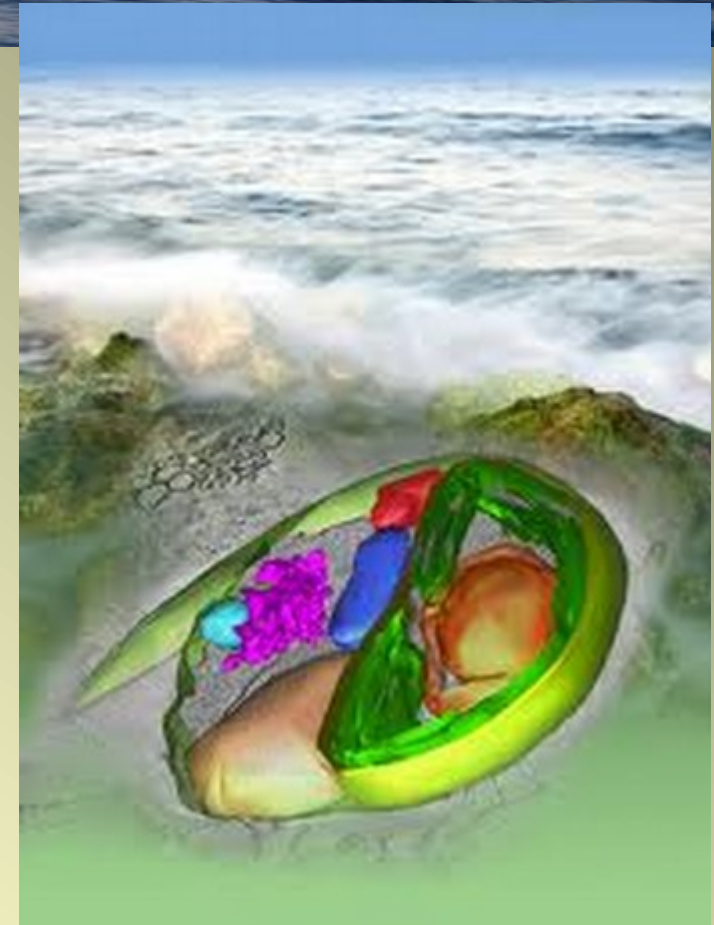
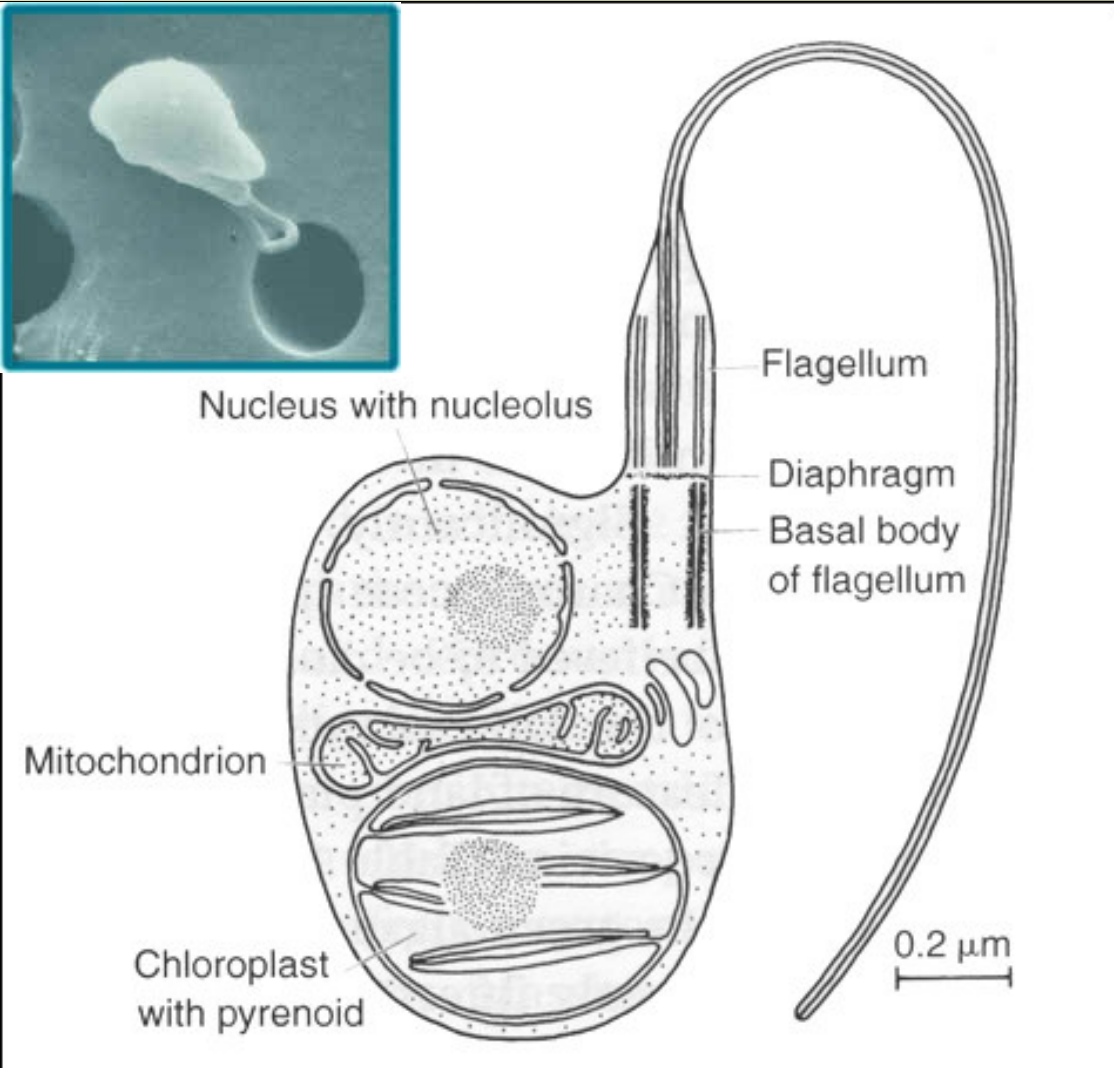
mořský fytoplankton - chladná moře

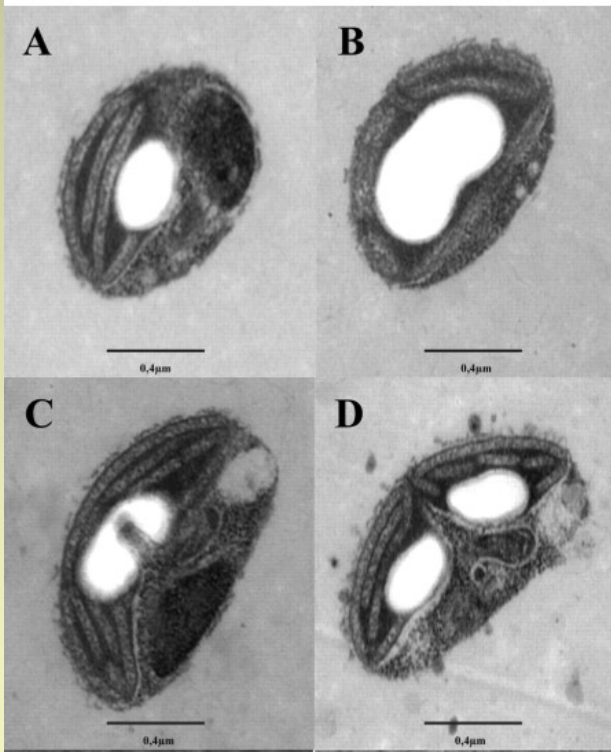
Kde v systému se nacházíme?

Prasinofyta – parafyletická skupina

Mamiellophyceae

Micromonas – pikoplankton
oceánů, chladnější voda

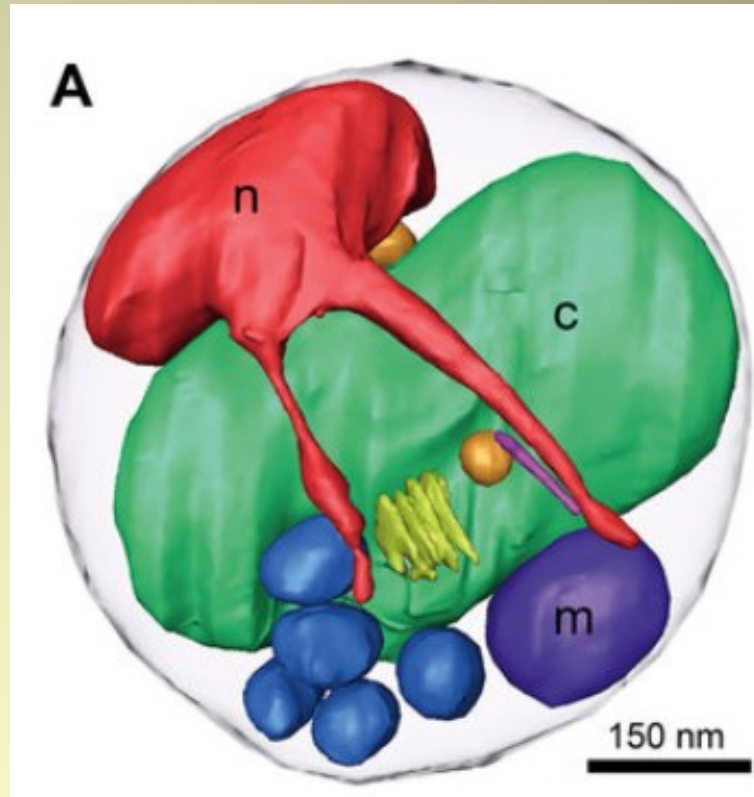
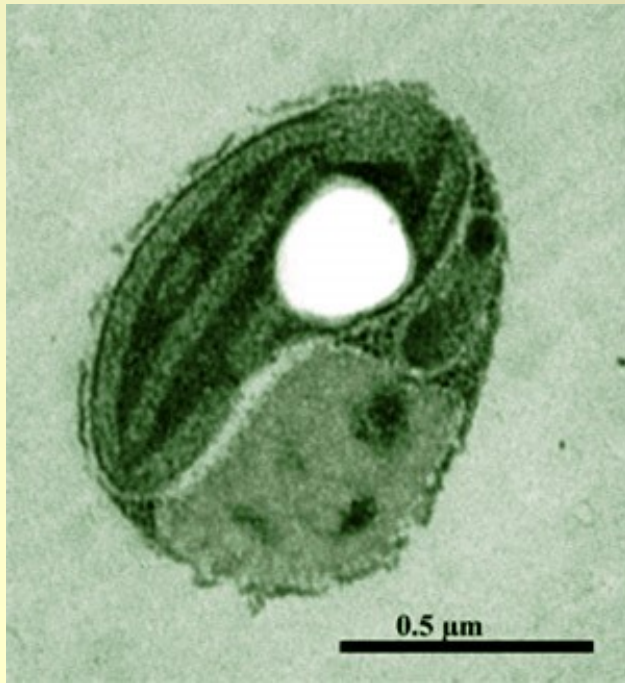

Ostreococcus

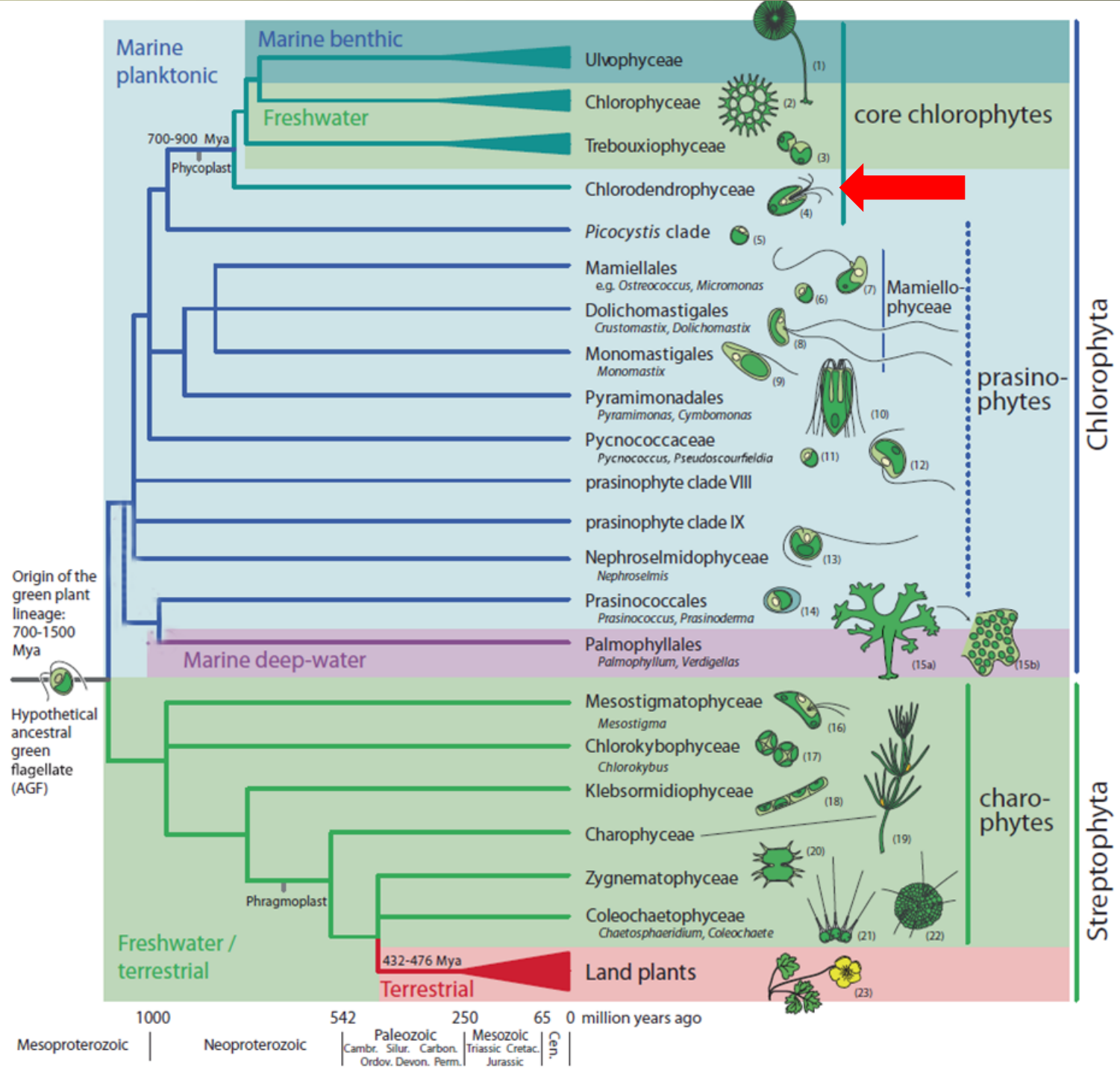
ubikvitní rozšíření, horní-osvětlené
vrstvy oceánů

Vegetační zákaly v moři; nejmenší euk.
genom

rozmnožují se pohlavně???

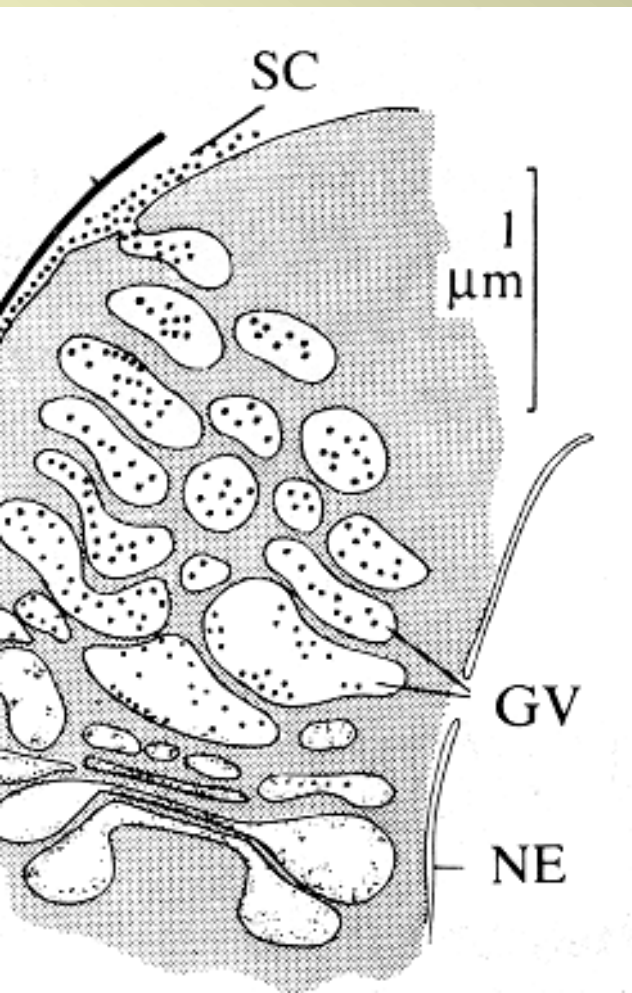
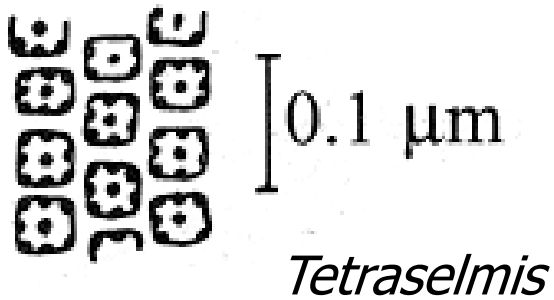
O. tauri: 12.6
millionů bp, ve
20 chromos.
Bakterie: 130
tis. až 13 milionů
bp. Člověk: 3.2
miliardy párů
bází

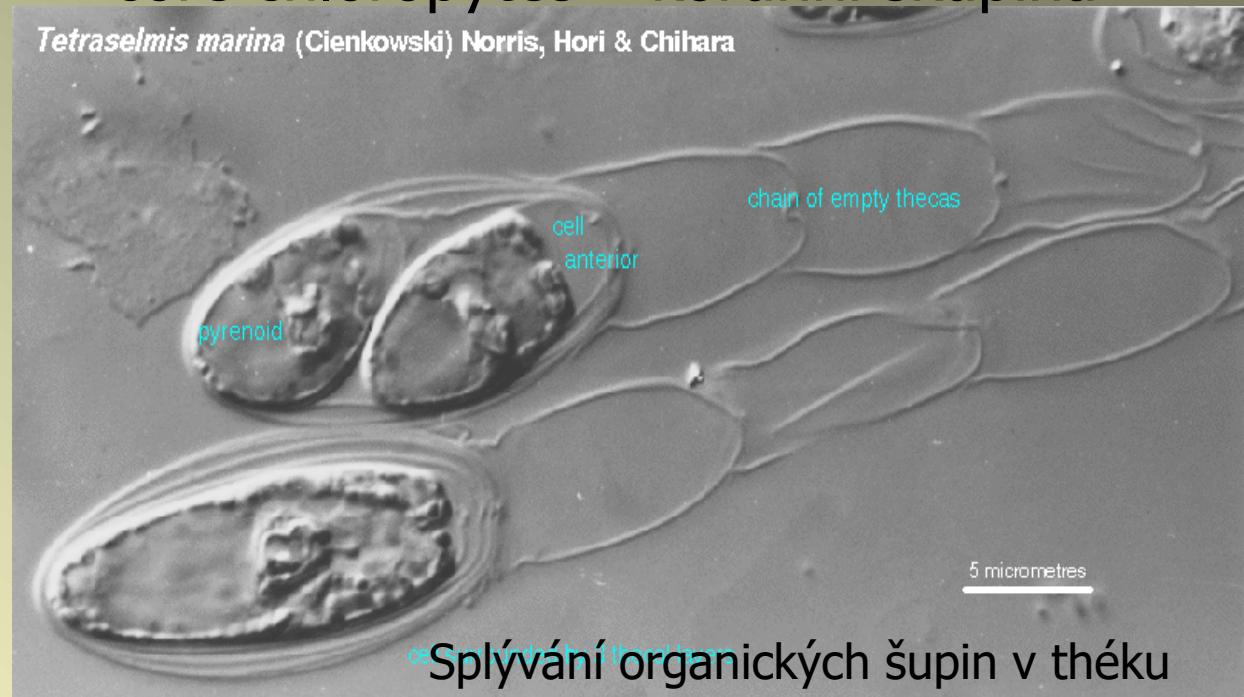
Kde v systému se nacházíme?

Třída: *Chlorodendrophyceae*

core chloropytes – korunní skupina

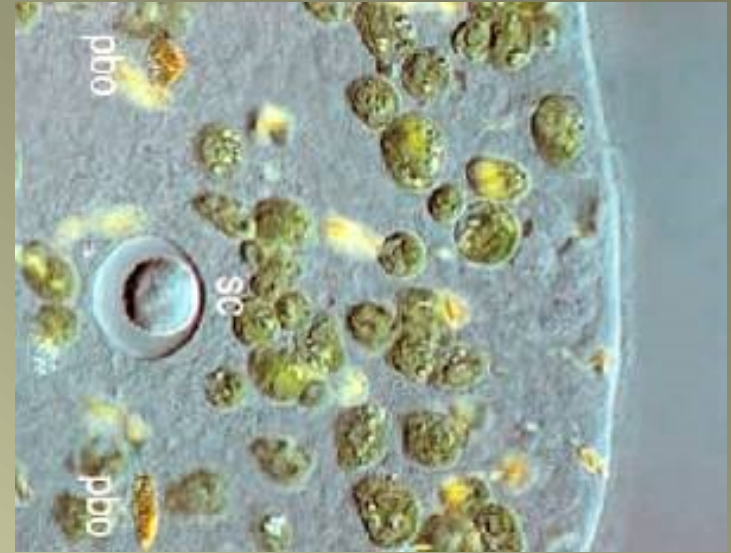

Tetraselmis marina (Cienkowski) Norris, Hori & Chihara

4 bičíky

Ekologie - endosymbionti různých heterotrofních organismů

Radiolaria

Noctiluca

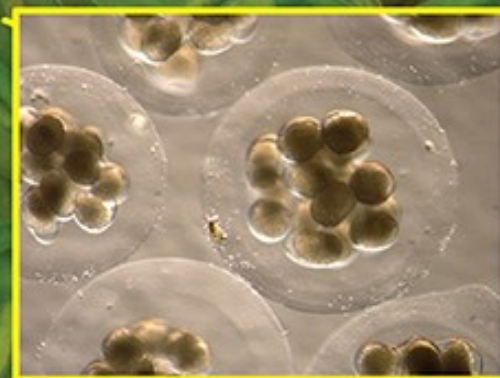
(*Convoluta*) *Symsagittifera*
roscoffensis – nemá trávicí
systém, symbióza s *Tetraselmis*

Gravid
adult

Spawning

Embryos
in cocoon

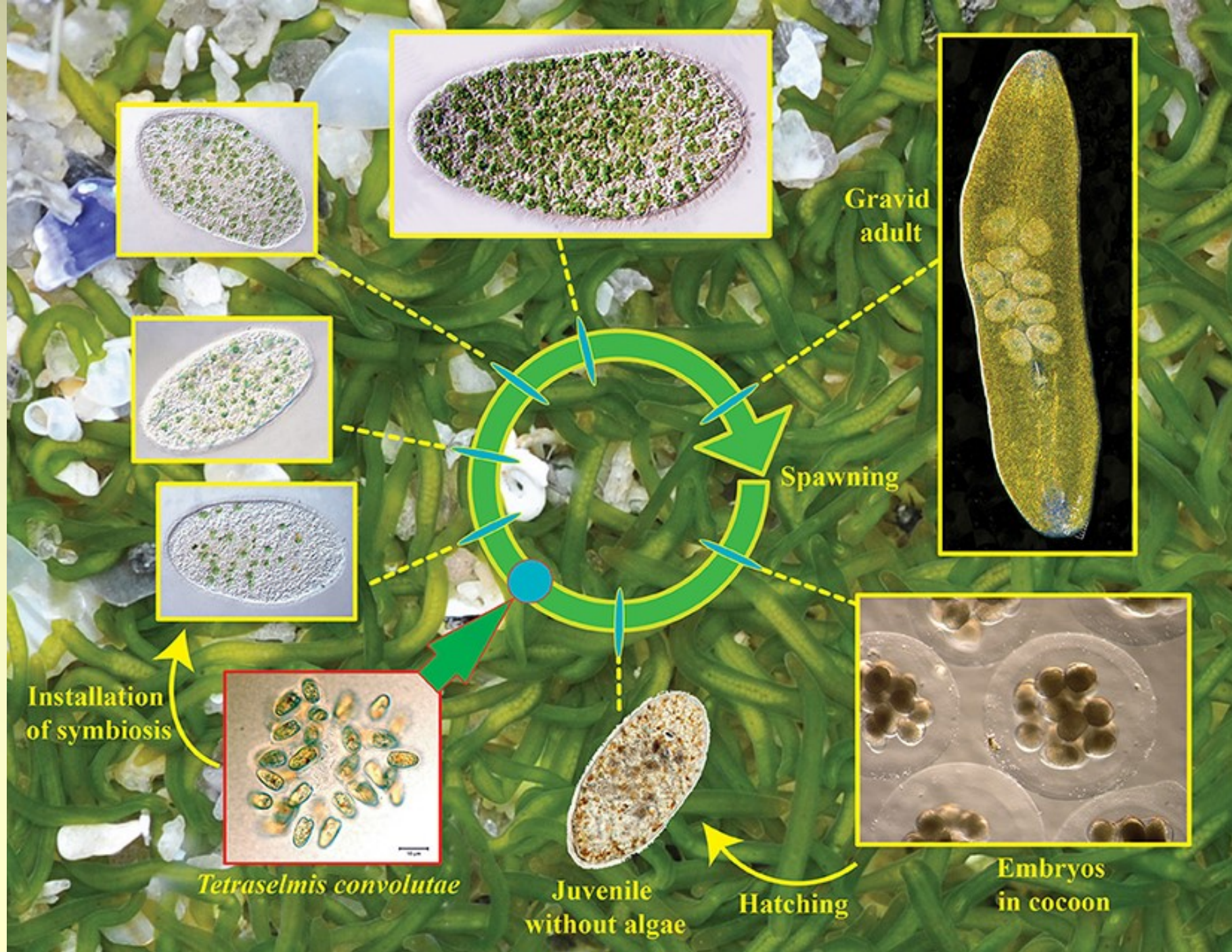
Juvenile
without algae

Hatching

Tetraselmis convolutae

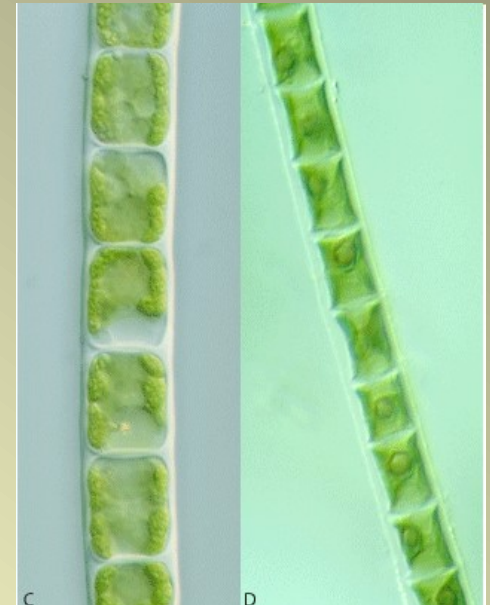
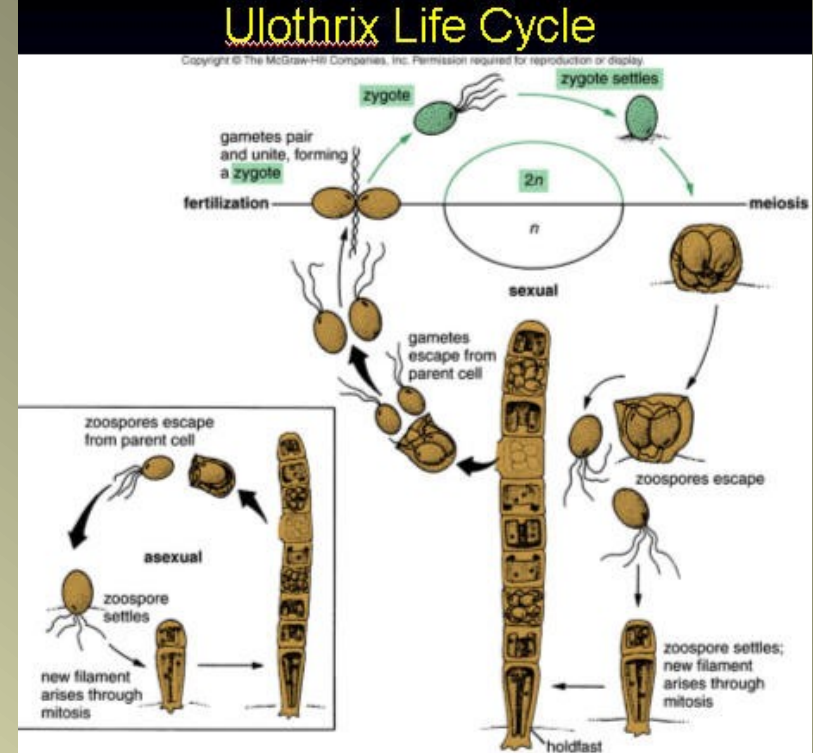
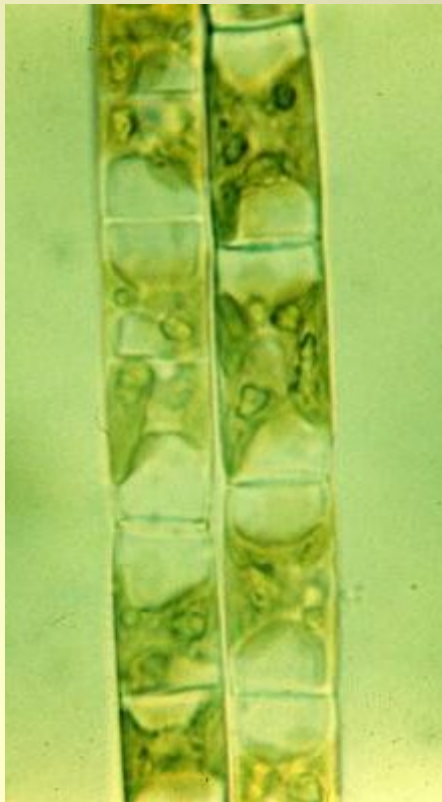
Installation
of symbiosis

Kde v systému se nacházíme?

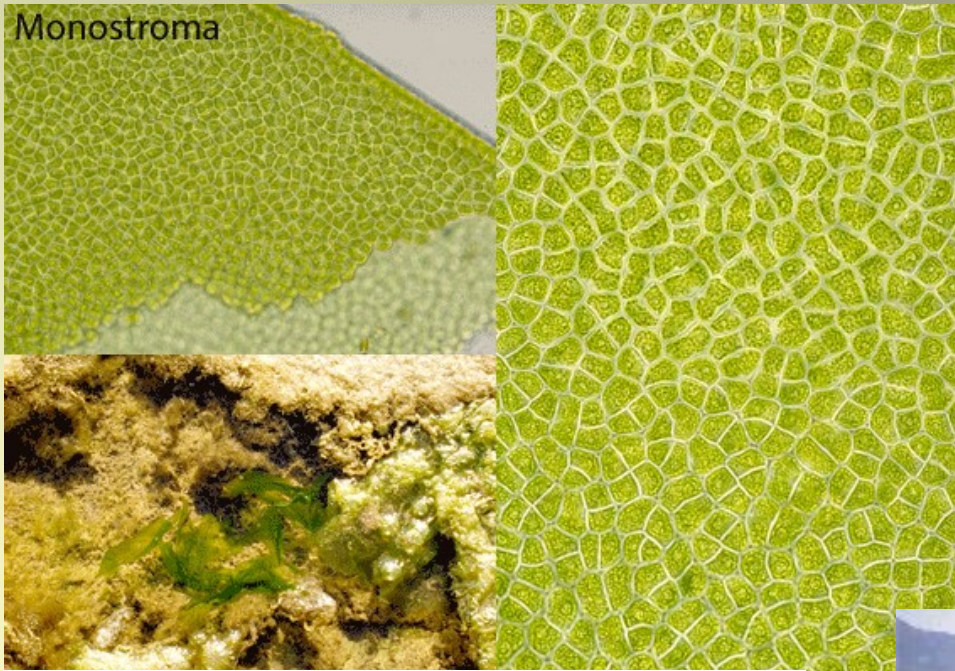
Třída: *Ulvophyceae*

Ulothrix (kadeřnatka)- hojná
nárostová řasa mořského i
sladkovodního bentosu

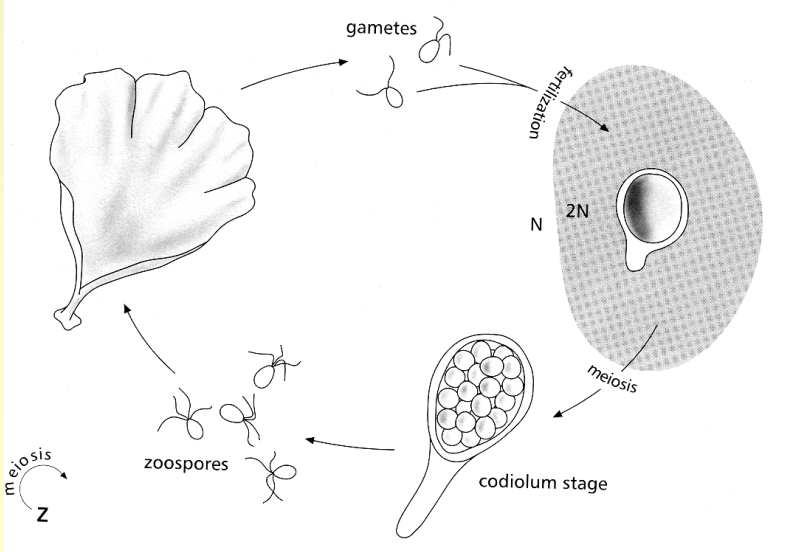

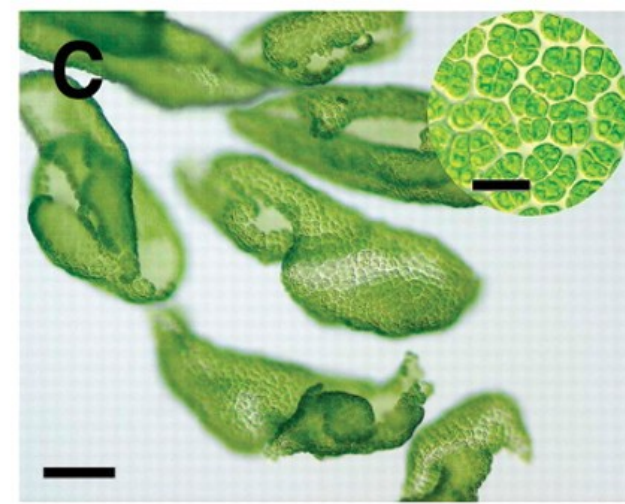
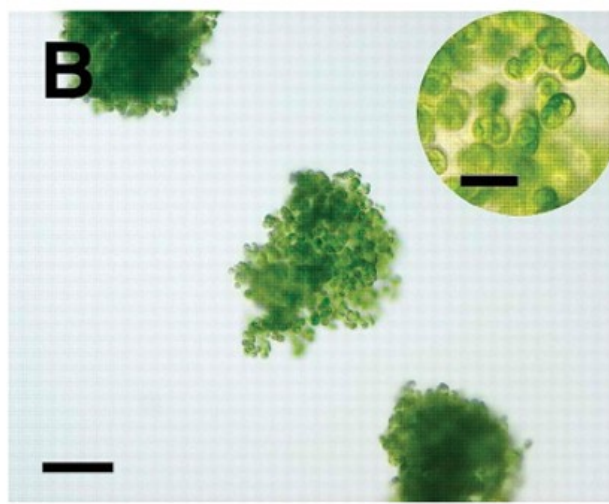
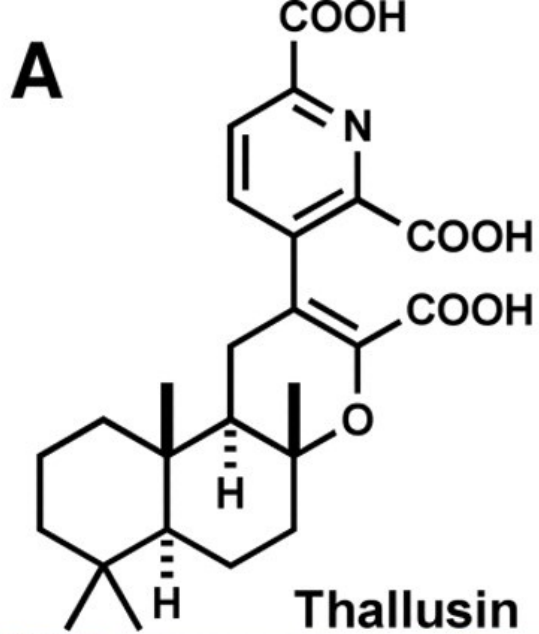
Monostroma tolerantní k různým koncentracím solí, jí se

Aonori

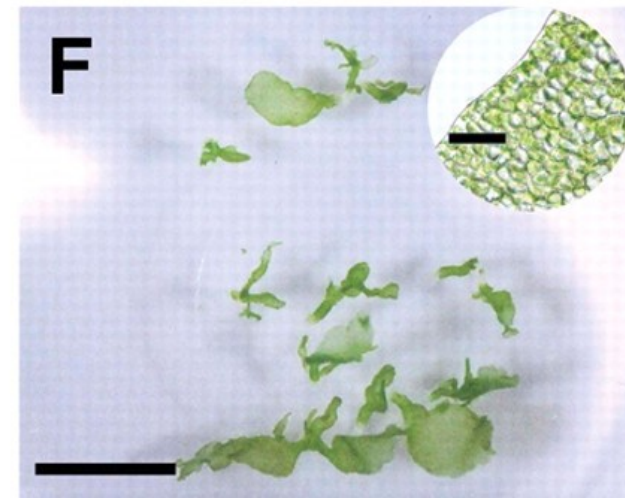
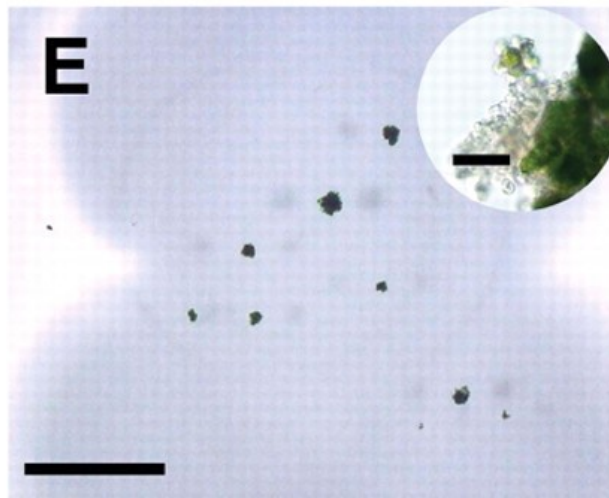
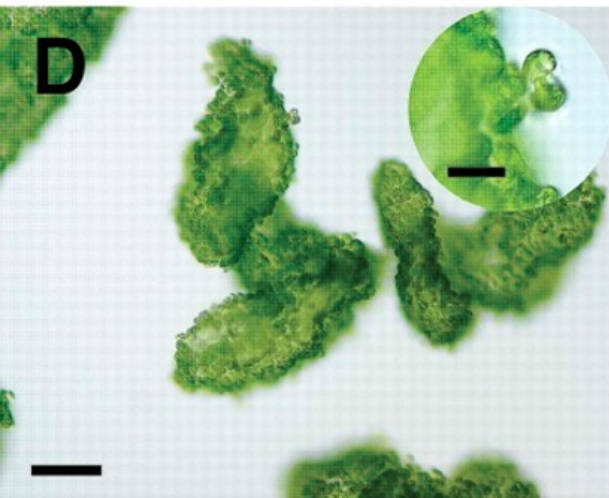

nelze pěstovat axenicky

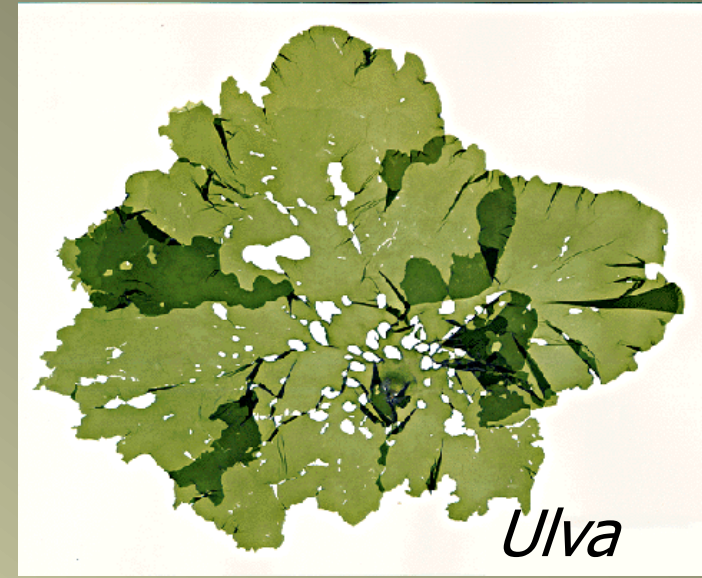
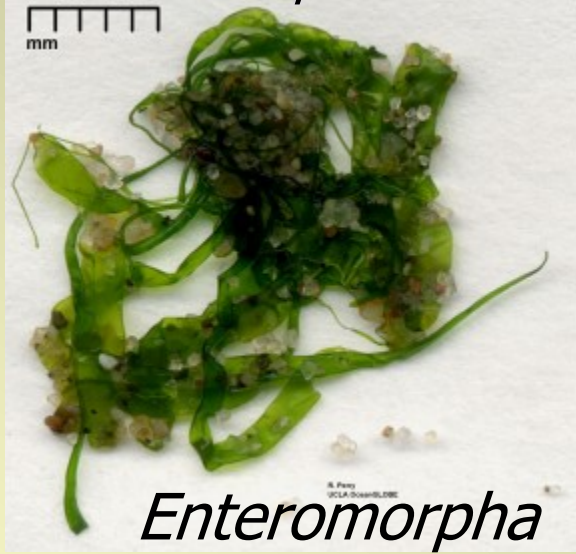

Matsuo et al., 2005

kultivace *Monostroma* bez přítomnosti bakterií – axenicky,
desintegrace stélky

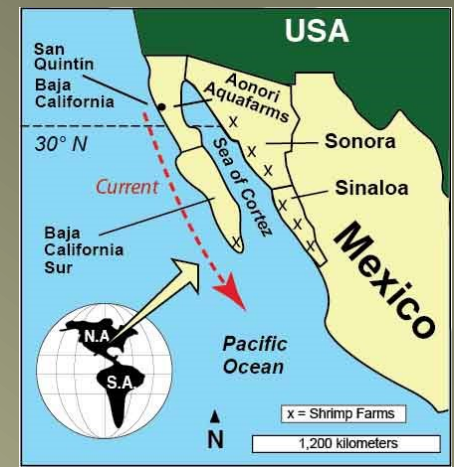
Ulva - ubikvitní druhy mořského litorálu
= *Enteromorpha* – ekomorfa – salinní lokality

primárně tůňky v dostřikové zóně

Ulva clathrata akvakultury, Mexiko

sekvestrace živin P a N z akvárií

(Qingdao on 18.7.2011)
South China

Going Green: Beach Carpet

Kde v systému se nacházíme?

Cladophorales

Aegagrophila (řasokoule zelená)

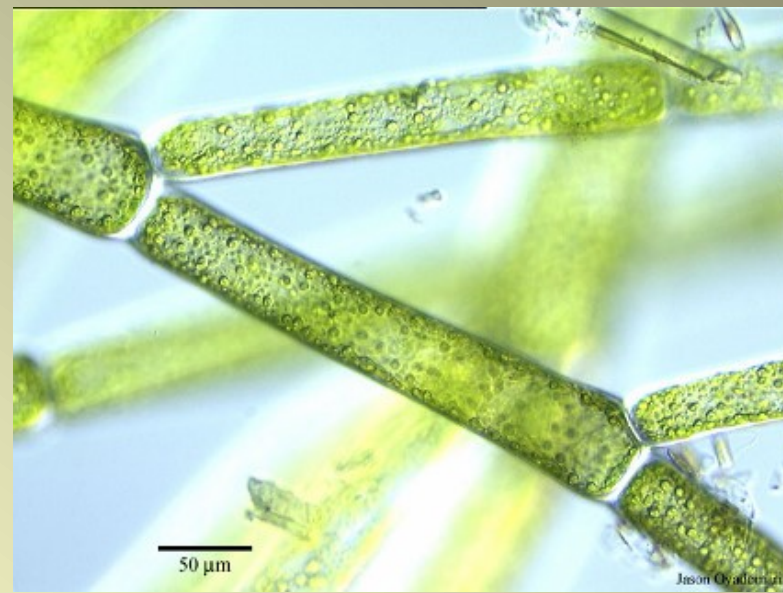
A. linnaei
„Marimo“

Akan Lake Hokkaido

Cladophora (žabí vlas)

základní indikátor beta-mesosaprobní zóny
Cladophora glomerata -
jedna z nejhojnějších řas ve středoevropské krajině

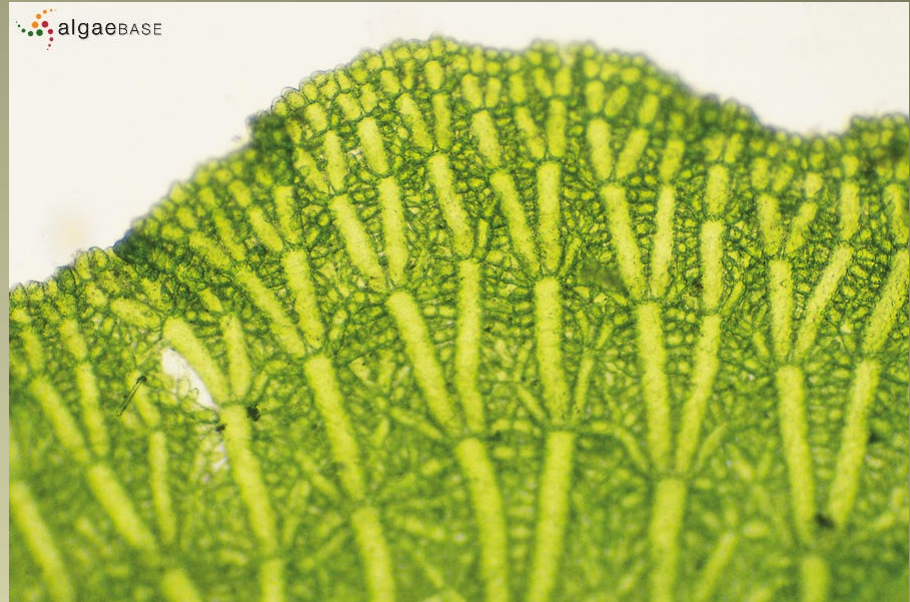
Anadyomene

Středozemní moře

habitaty s velkým predáčným tlakem, produkuje toxickou látku odpuzující ryby a bakterie

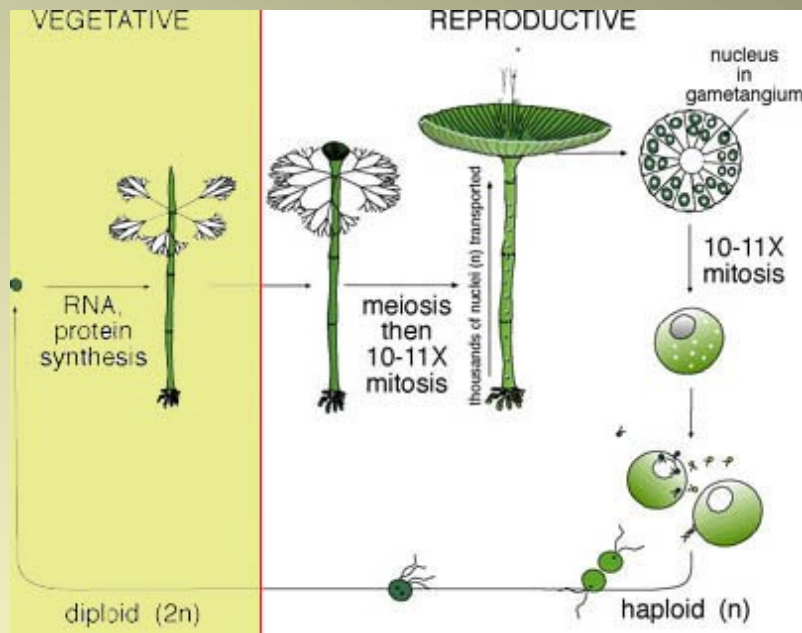
Anadyomene stellata

=rising from the sea

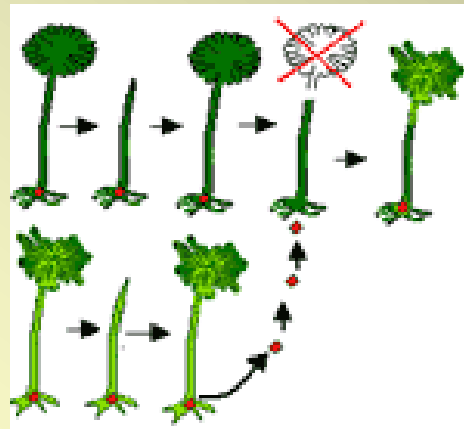

Anadyomene (Aphrodite) na fresce z Pompejí (1st century AD)

Dasycladales

Acetabularia a její obrovská jádra

coenocytická stélka – celé jediná buňka

nejstarší nálezy z kambria (550 miliónů let), rozvoj ve druhohorách

Trentepohliales

terestriční specialisté; řasy jako paraziti

Cephaleuros

Nový Zéland - *Melicytus* spp.

Hawaii – guava (*Psidium guajava*)

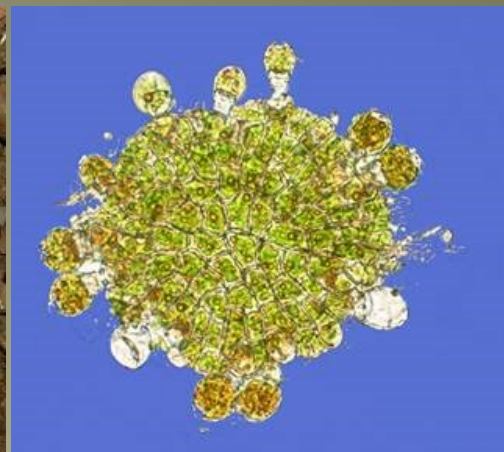

kvajáva

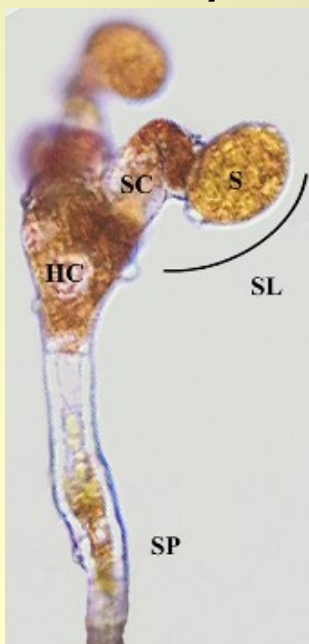

čajovník, kávovník, olejová palma, avokádo, mango, kokosová palma, kvajáva, kešu

Trentepohliales

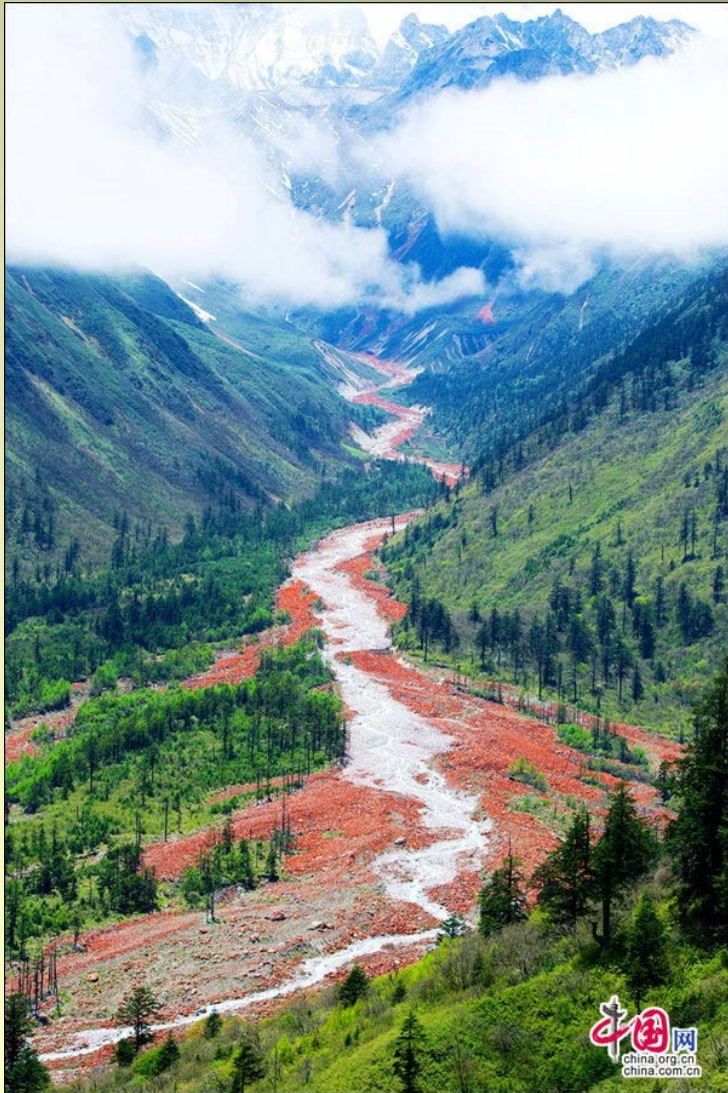
Trentepohlia, Phycopeltis

sekundární
karotenoidy –
obrana proti UV
a nadměrnému
ozáření

terestriční specialisté; řasy jako paraziti

T. umbrina

Trentepohlia jolithus – severní svahy Mount Gongga (Čína), údolí řeky Yaijiageng “Red-Stone-Valley.”

Švédsko- Arvidsjaur 2015

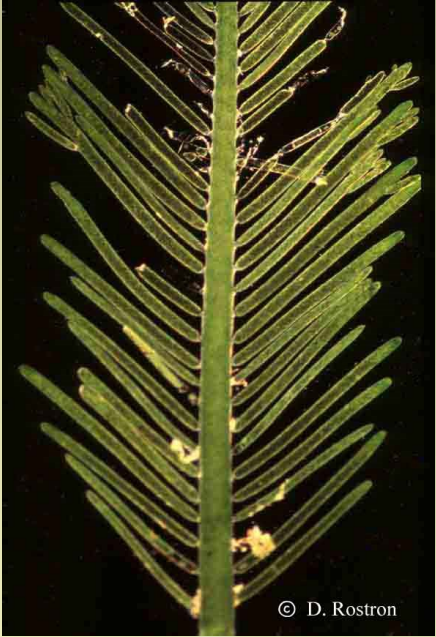
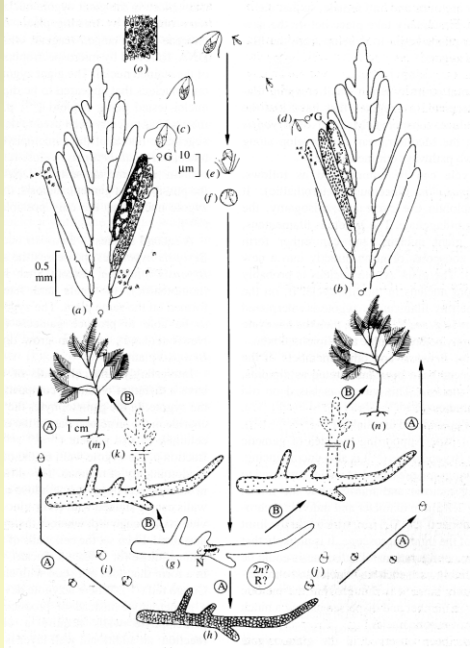
Kde v systému se nacházíme?

Bryopsidales

sifonální (coenocytická) stélka

uniaxiální

multiaxiální

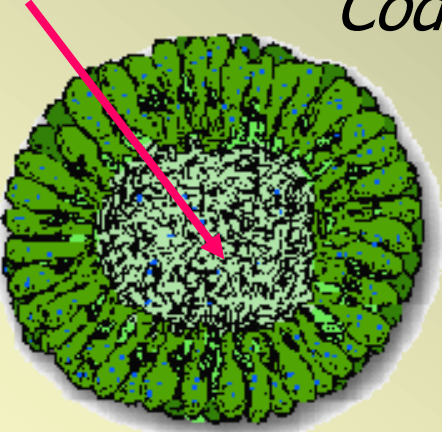

Bryopsis

medula

Codium

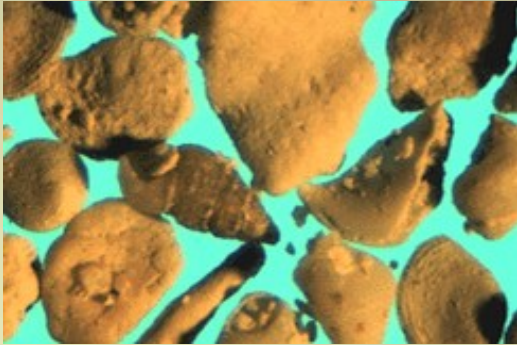
utríkulus

Codium

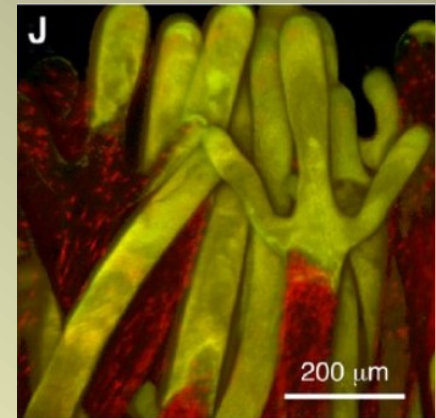

Bryopsidales

Karibik

Halimeda - význačný druh subtropických a tropických litorálních mořských ekosystémů; biogenní vznik písku

coenocytické, makroskopické stélky

Halimeda - mimikry

Solenostomus halimeda - ryba,
dokáže měnit barvu a napodobit
i prázdné=bílé segmenty

krab *Huenia heraldica* připevňuje
části stélky k rostru

shallow seagrass meadows (*Penicillus*, *Halimeda*)

Simultánní uvolňování ♂ a ♀ gamet
příklad: *Penicillus*; podobně jako u korálů

♀ gametangia

♂ rostlina vypouští gamety

Penicillus capitatus

Caulerpa lentilifera – zelená řasa

pěstována na Filipínách +
Japonsko – písčito-bahnitá dna
mělkých chráněných zátok,
antibakteriální a antifungální
účinky (fukoidany) proti
vysokému tlaku a revmatismu

Lato

Umi-budō served Okinawan style

Lato, the strange sea salad Coron, Philippines

Coron, Filipíny - kmen Tagbanua se živí sběrem a prodejem *C. lentilifera*

Kde v systému se nacházíme?

Třída: *Ulvophyceae*

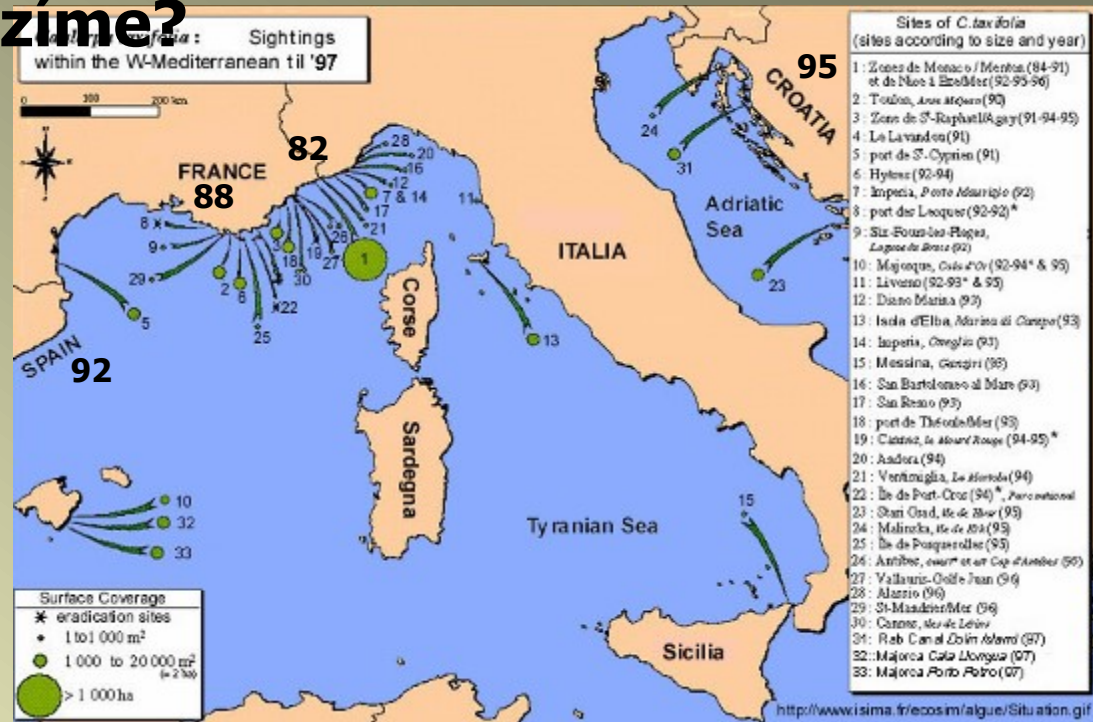
- *Bryopsidales*

Caulerpa taxifolia

Elysia subornata

SCUBA DIVERS

The help of SCUBA divers is critical to finding new infestations of *Caulerpa* in the wild. You can help by learning what *Caulerpa* looks like and keeping an eye out for it on your dives.

There are many species of *Caulerpa* that are used in the aquarium trade that could be released into the wild. Though many of them are tropical species, *Caulerpa taxifolia* and *Caulerpa racemosa* have both taken over large areas of seafloor in temperate waters due to their cold tolerance. Because *Caulerpa* is only native in the United States in Hawaii and some parts of Florida, divers should be on the lookout for all species of *Caulerpa*, which have many consistent features between them. All are bright green, have a runner by which it spreads, and upright fronds (Identification).

Caulerpa can grow on mud, sand or rock, and in shallow or deep water. It grows low to the bottom, typically six to 12 inches high. It can grow in calm or rough waters. Fragments of *Caulerpa* do not float and it is therefore not likely to be found on docks, boat hulls or in ballast water.

If you think you have found *Caulerpa* in the wild:

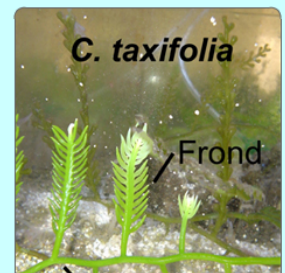
- Note as much information as possible (location, depth, bottom type, size of the patch).
- Record the location with a GPS if possible.
- Take a photo if possible.
- Collect a small piece and press it flat in newspaper (be careful - even a 1-mm piece broken off can start a new infestation).

Report the sighting and it will be investigated.

[Click here to report a sighting of *Caulerpa* in the wild or in a pet store.](#)

[Click here to learn how to identify *Caulerpa*.](#)

Thank you for your help. New infestations will most likely be detected by the SCUBA diving community. A map of surveys done for *Caulerpa* in California is available [here](#).

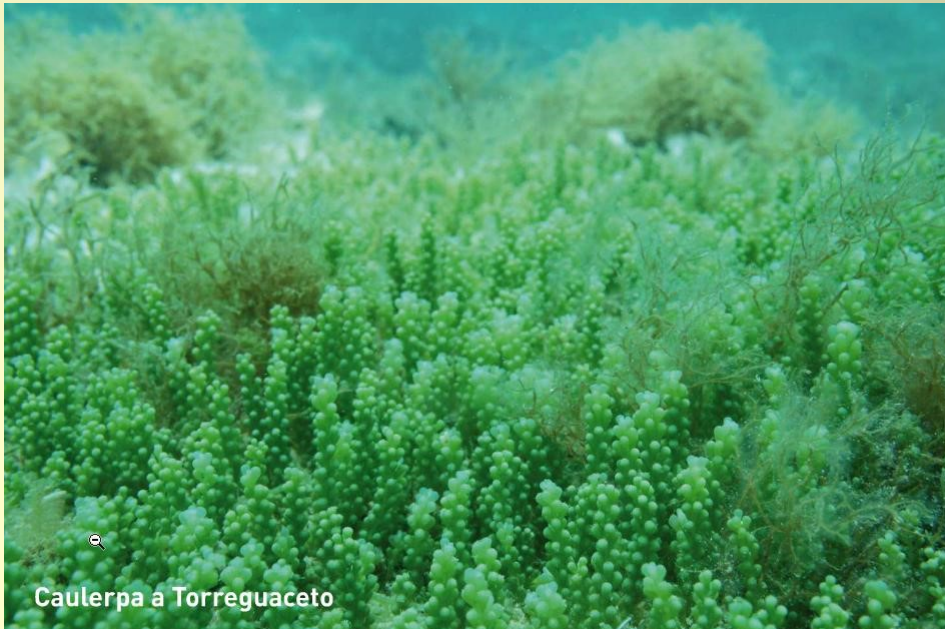
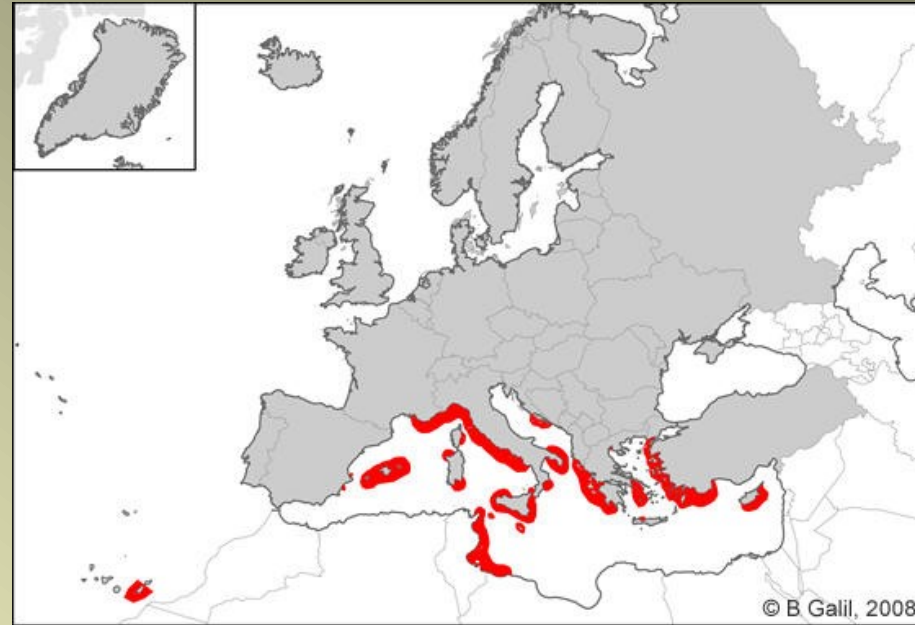
C. taxifolia

Frond

Invaze *Caulerpa cylindracea*

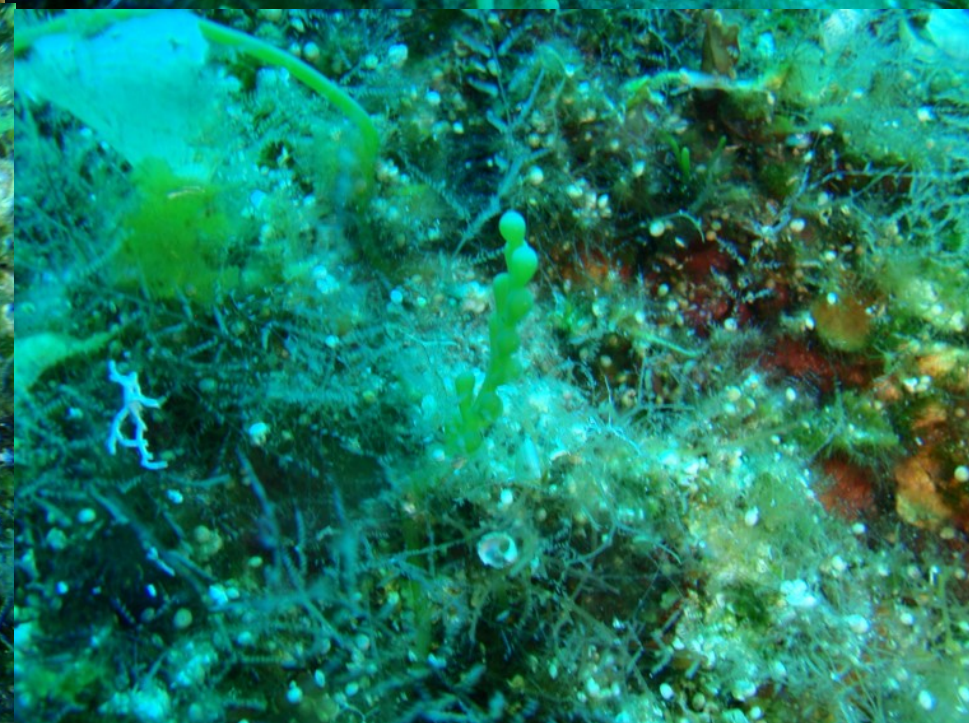
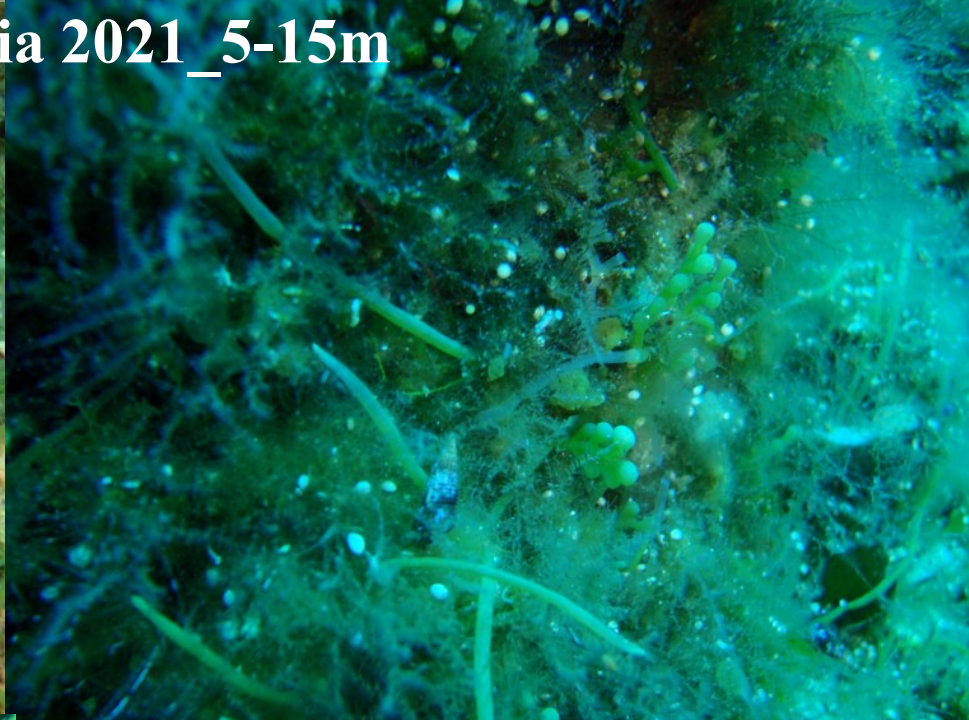

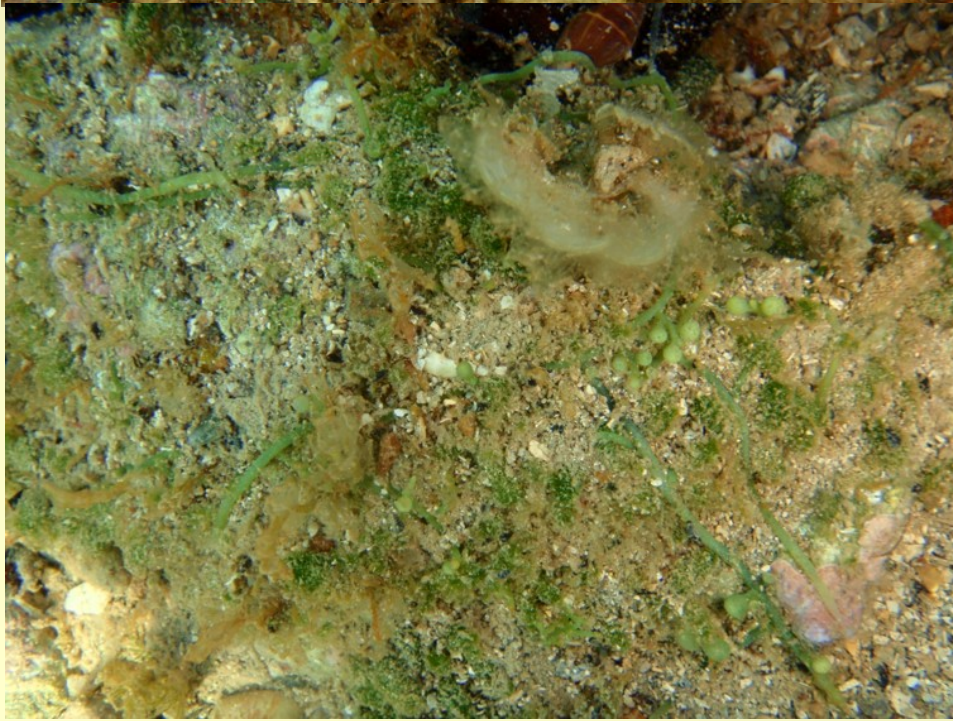
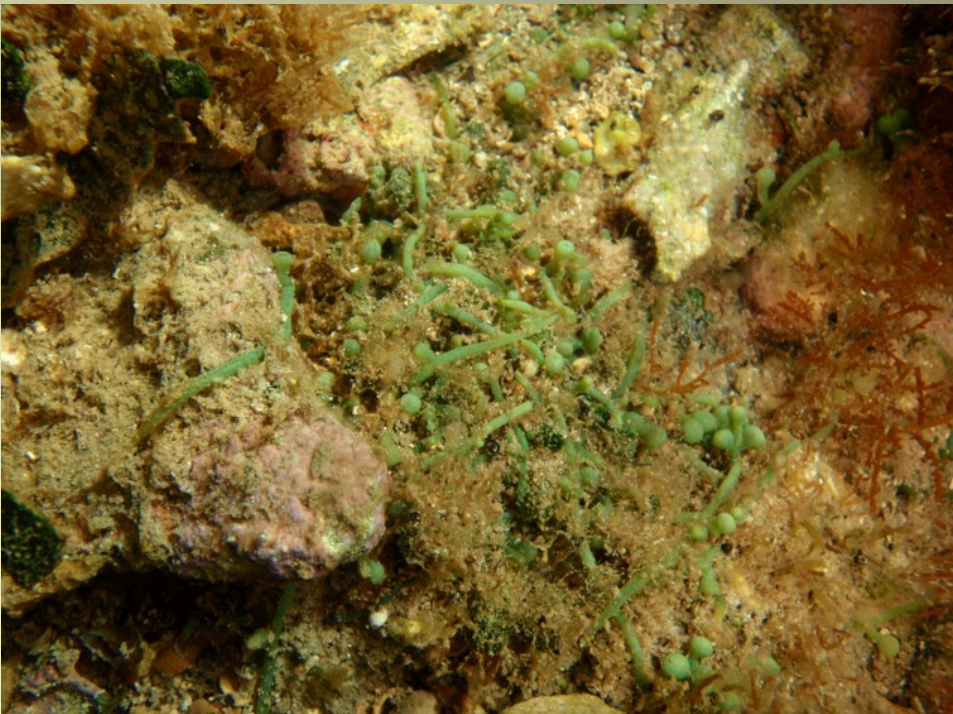
killer alga II

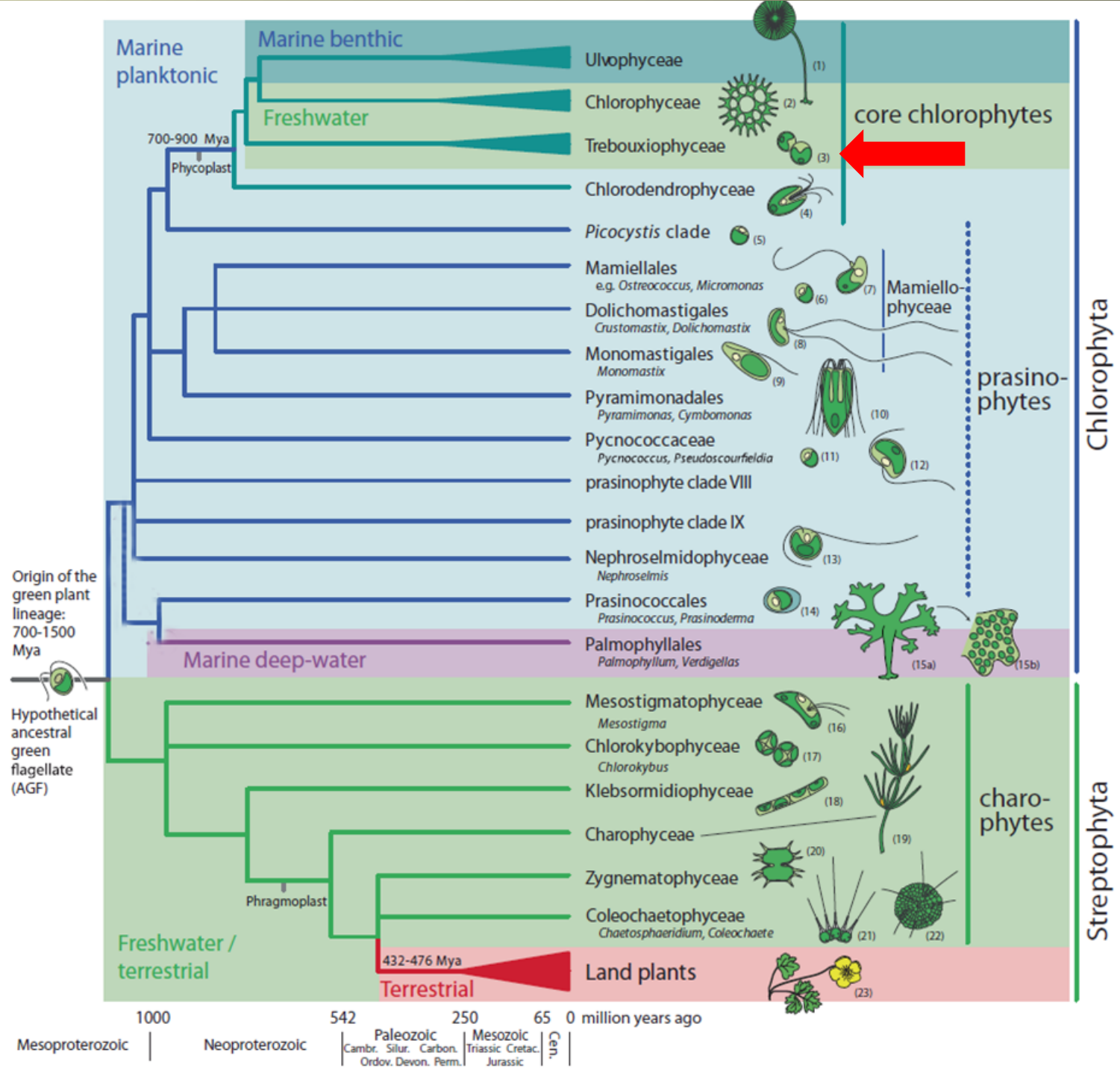
invazní varieta - 11 států,
všechny velké ostrovy,
daleko rychlejší invaze než
u *C. taxifolia*

Kefalonia 2021_5-15m

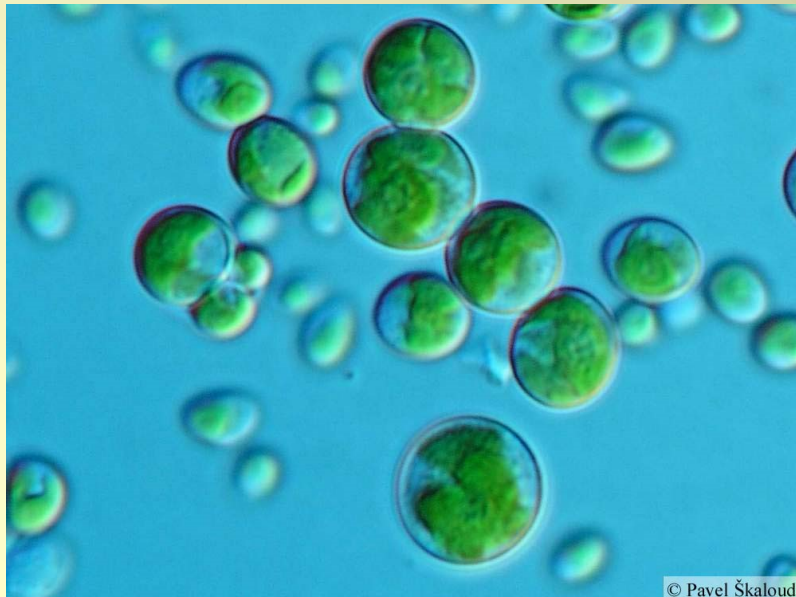

Zambratia_Chorvatsko_2019
0.5 -1m

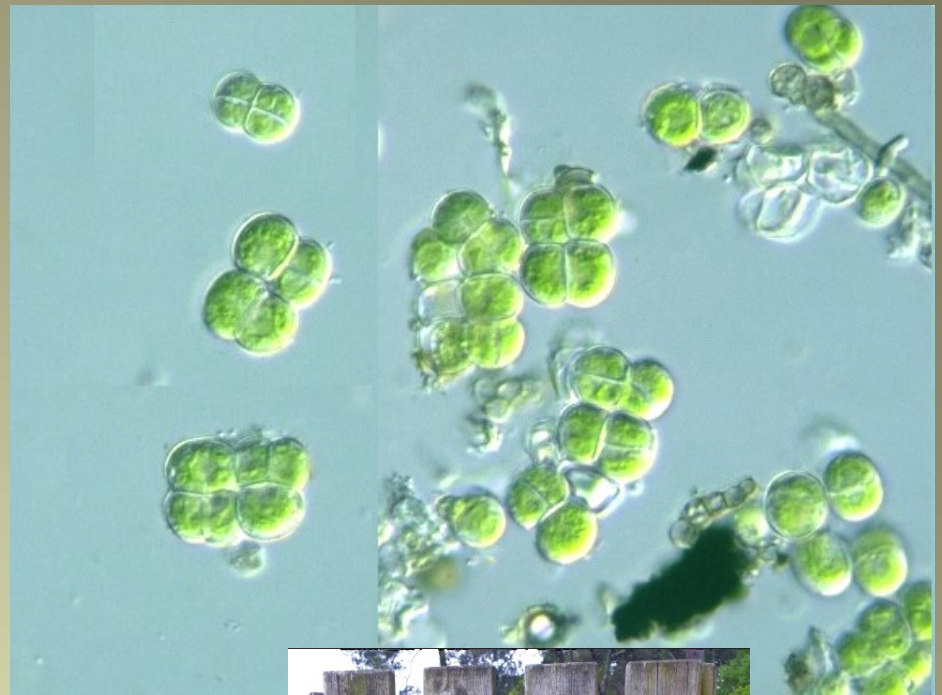
Třída: *Trebouxiophyceae*

Trebouxia - nejhojnější fykobiont

typická metacentrická mitóza; řada terestrických zástupců

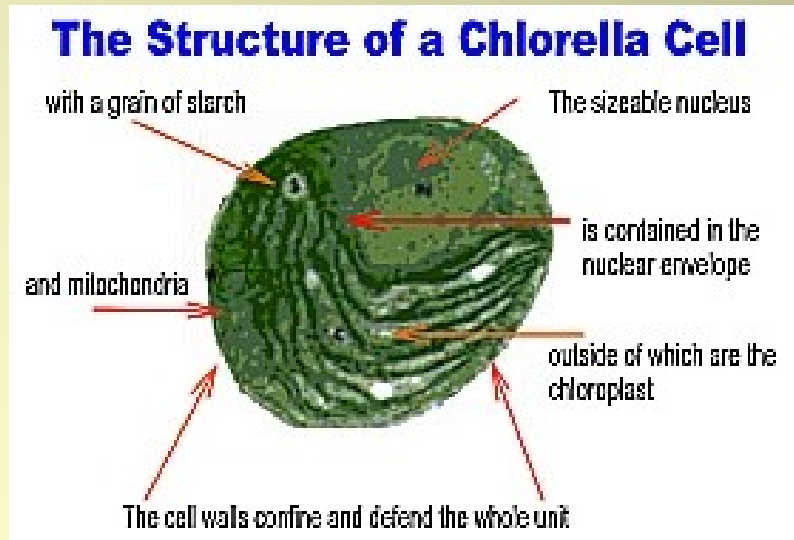
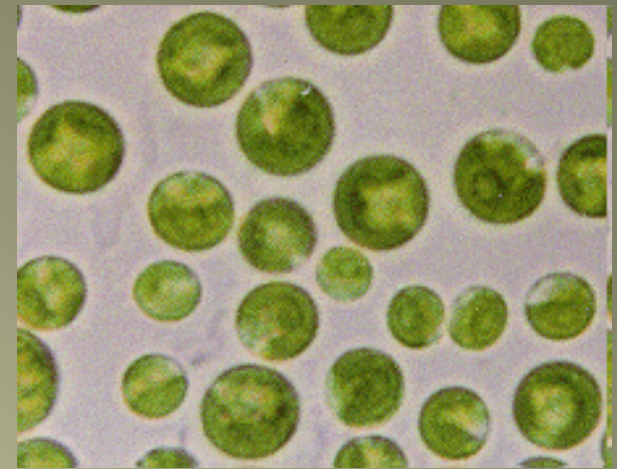
Apatococcus - zrněnka

nejhojnější řasa na světě?

sarcinoidní, koloniální stélka

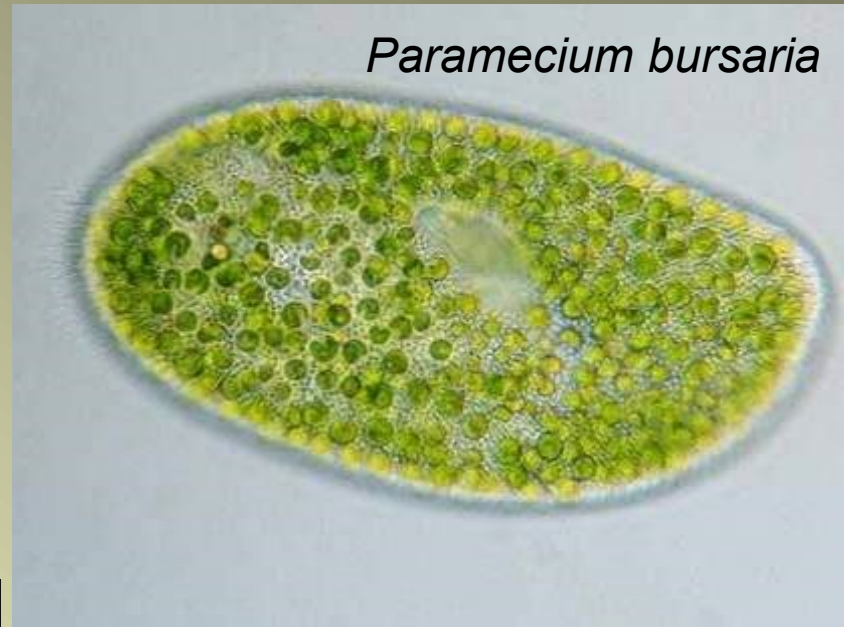
Chlorella

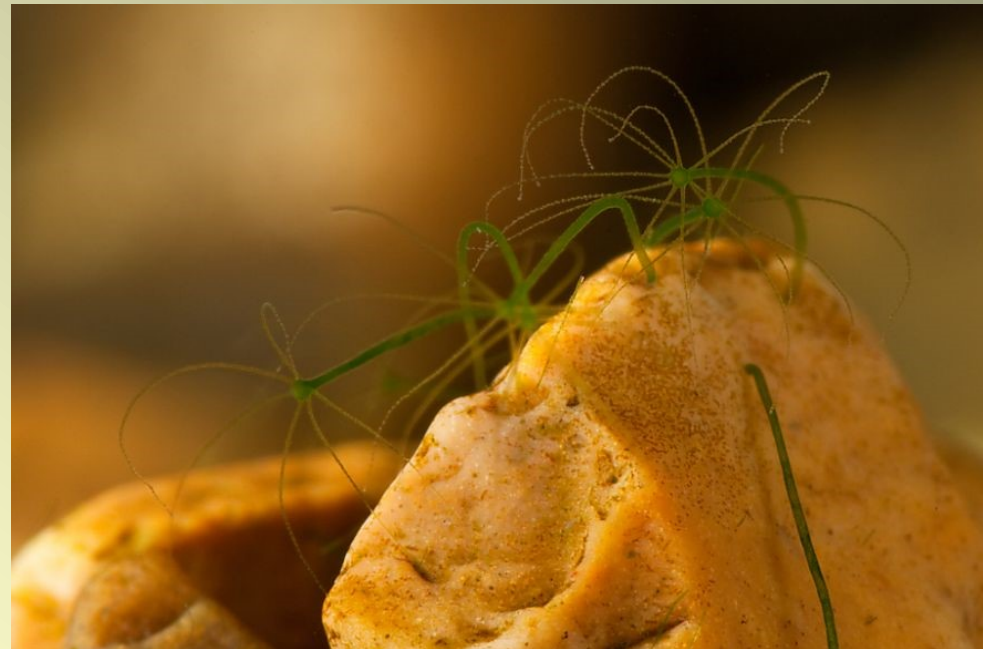
Borka stromů, plankton, půda - antibakteriální látky

Chlorella jako endosymbiont

- polypy (*Chlorohydra* - nezmar zelený)
- sladkovodní houby
- nálevníci (*Paramecium* - trepka)

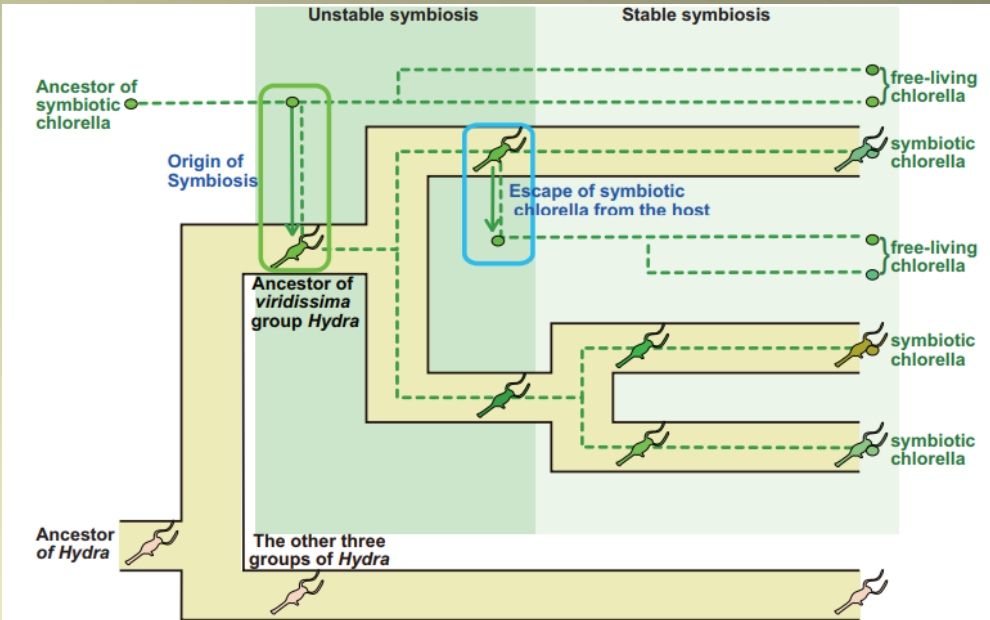
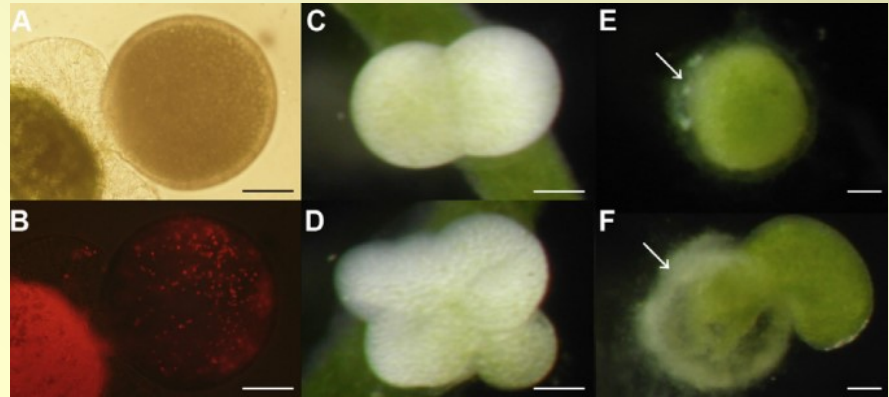
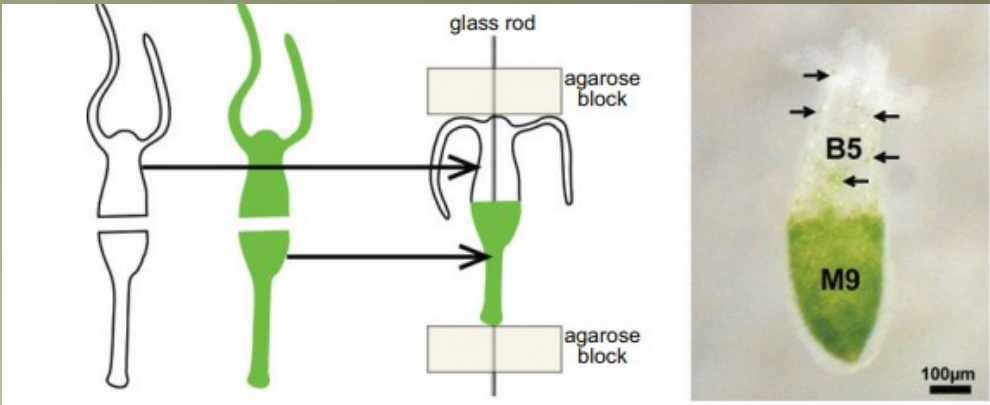
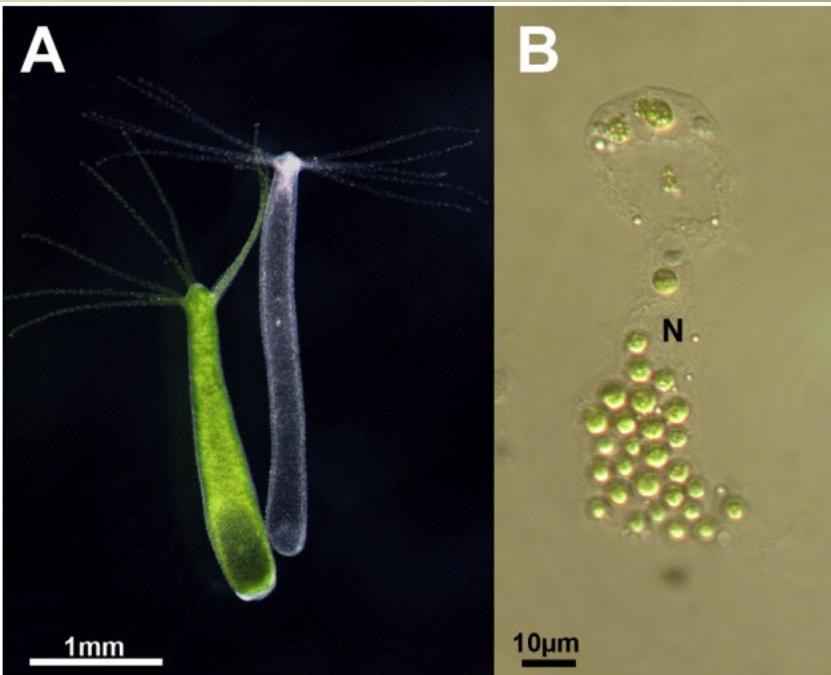

Chlorohydra viridissima

Symbióza mezi nezmarem a chlorelou

endodermální epitel s chlorelami

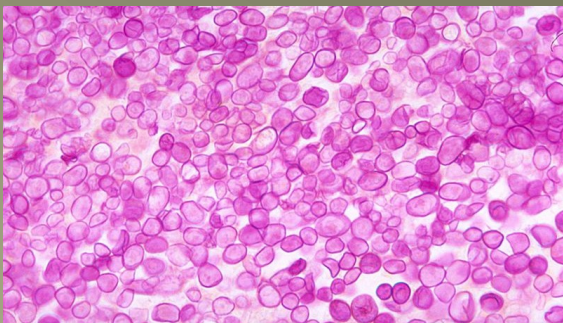
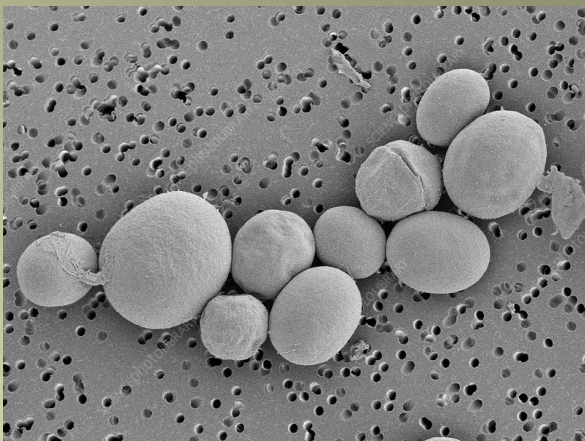
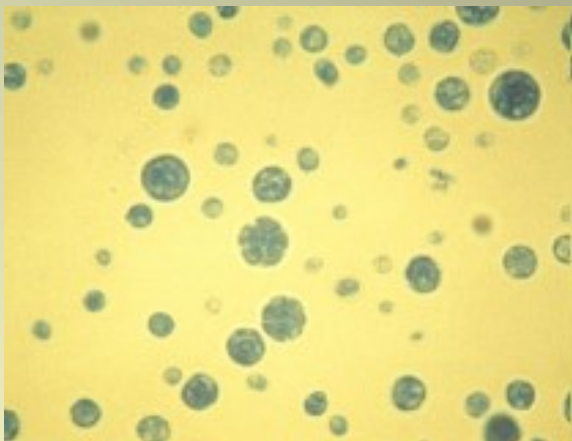

pravděpodobně se endosymbióza udála jen jednou

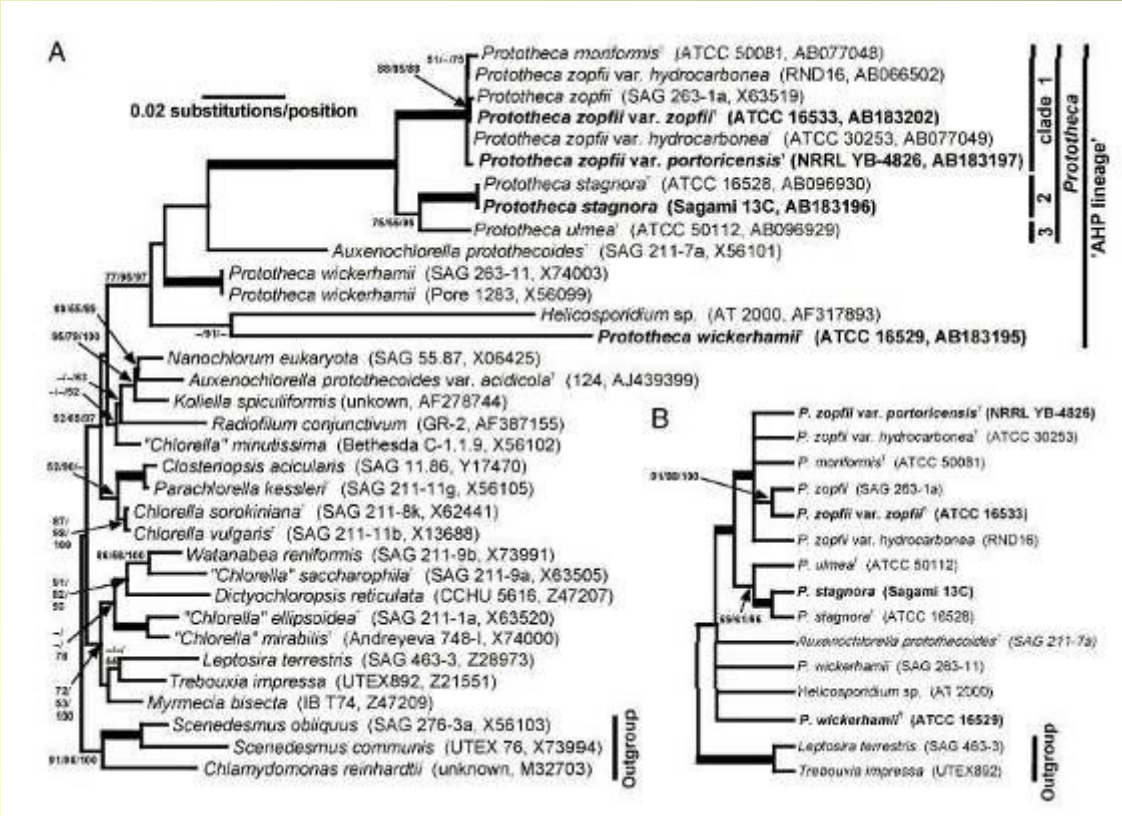
předání chlorely při pohlavním rozmnožování - vajíčko

Kawaida et. al. 2013

Prototheca – patogenní rostlina

©Large Animal Clinic & Research Center

půda, paraziti živočichů
žíví se osmotrofně - sacharidy

Kultivace *Chlorella*

USA, Japonsko, Taiwan, Holandsko, Německo, Israel,
Česká republika, Bulharsko.

kruhové kultivační nádrže (Taiwan)

uzavřený fotobio-
reaktor - Německo

kultivační jednotky MBÚ Třeboň - Algatech

Kultivační jednotky v Třeboni

Biopaliva z řas

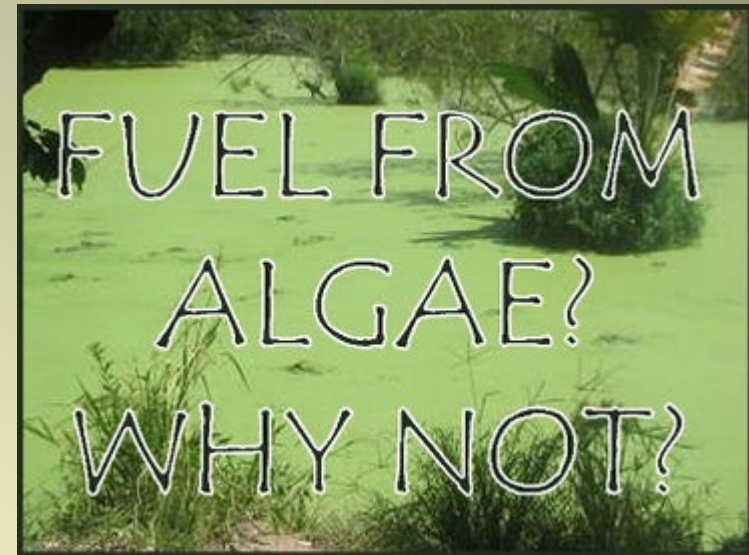
- alternativa fosilním palivům
- řasy nezabírají zemědělskou půdu
- některé řasy lze pěstovat na mořské nebo odpadní vodě
- řasy mají vysokou růstovou rychlost

biodiesel

metan

etanol, butanol

H₂

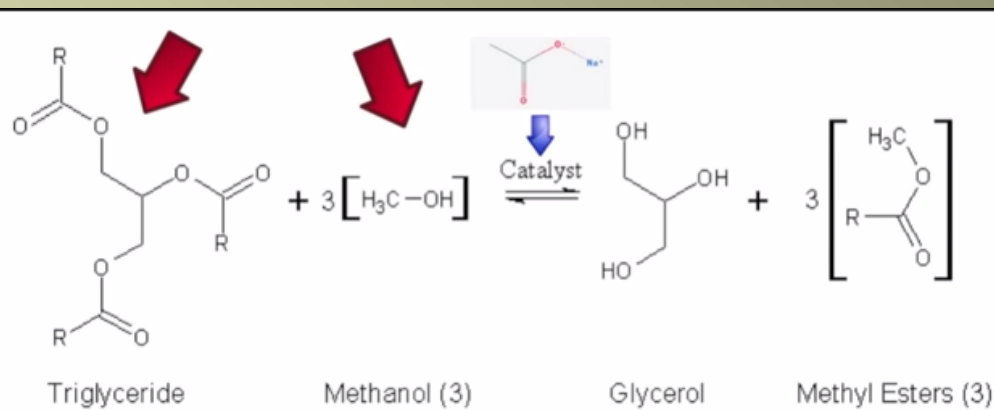
2012 Obama's Energy Plan -- Algae

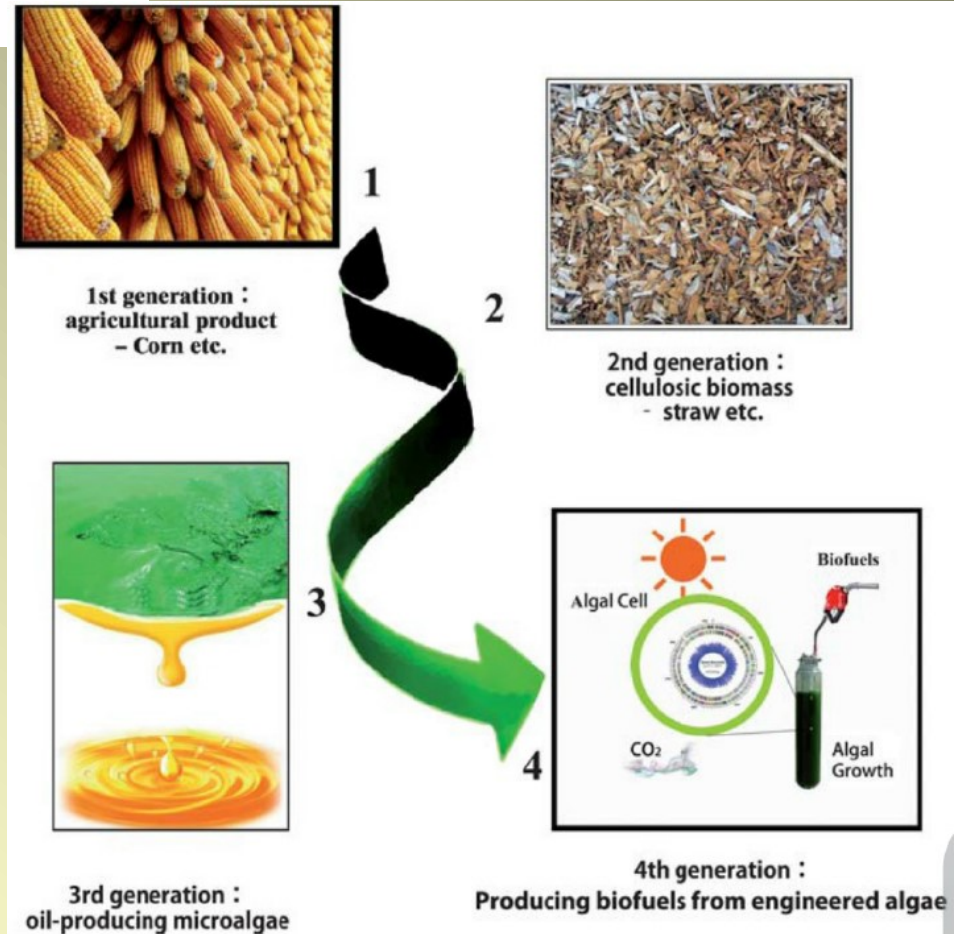
(CNSNews.com) - "The American people aren't stupid," President Obama said on Thursday -- as he insisted that drilling for more oil on U.S. territory is "not a strategy to solve our energy challenge."

The president's solution? Algae, for one.

Biopaliva z řas

transesterifikace

Make a biofuel at home

<https://www.youtube.com/watch?v=TC9h78b2RM4>

Typy produkce řas (sinic)

ALGAE PRODUCTION TYPE	ADVANTAGES	CHALLENGES
RACEWAY 	Low capital costs Evaporative cooling (outside) maintains temperature	Difficult to regulate chemistry High likelihood of contamination Difficult to scale up
PHOTOBIOREACTOR 	Higher surface to volume ratio	Difficult to scale up High likelihood of contamination Very high capital cost Requires temperature maintenance Requires periodic cleaning
FERMENTATION 	Achieves high biomass concentrations Easier to maintain optimal conditions for production	Competes for feedstock with other biofuel technologies and possibly food supply (sugarcane) Scaling up to achieve efficiency of scale

Utah State University

South Australian Research and Development Institute

Biopalivo z řas (první 2007)

2011 ve spolupráci s U.S Navy, 100% palivo z řas bylo použito pro plavbu 300 m dlouhé nákladní lodě ze Sev. Evropy do Indonésie (plavba trvala měsíc), 300 t paliva spotřebováno

Solazyme=TerraVia

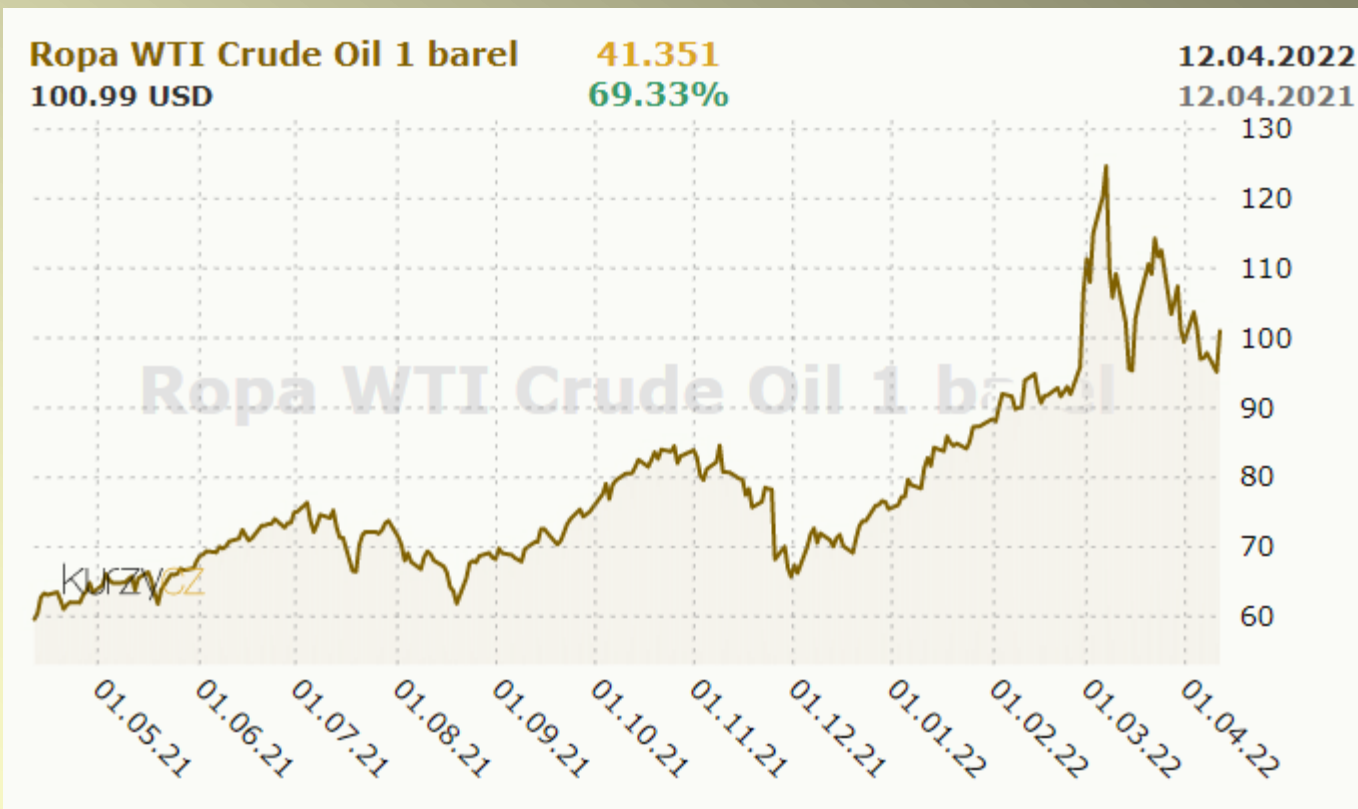

Jet fuel, Solajet(R) HRJ-5, v helikoptéře MH-60S Seahawk testovací let - 50/50 smícháno palivo s benzínem

“taking the world’s smallest organisms to solve some of the world’s biggest challenges.”

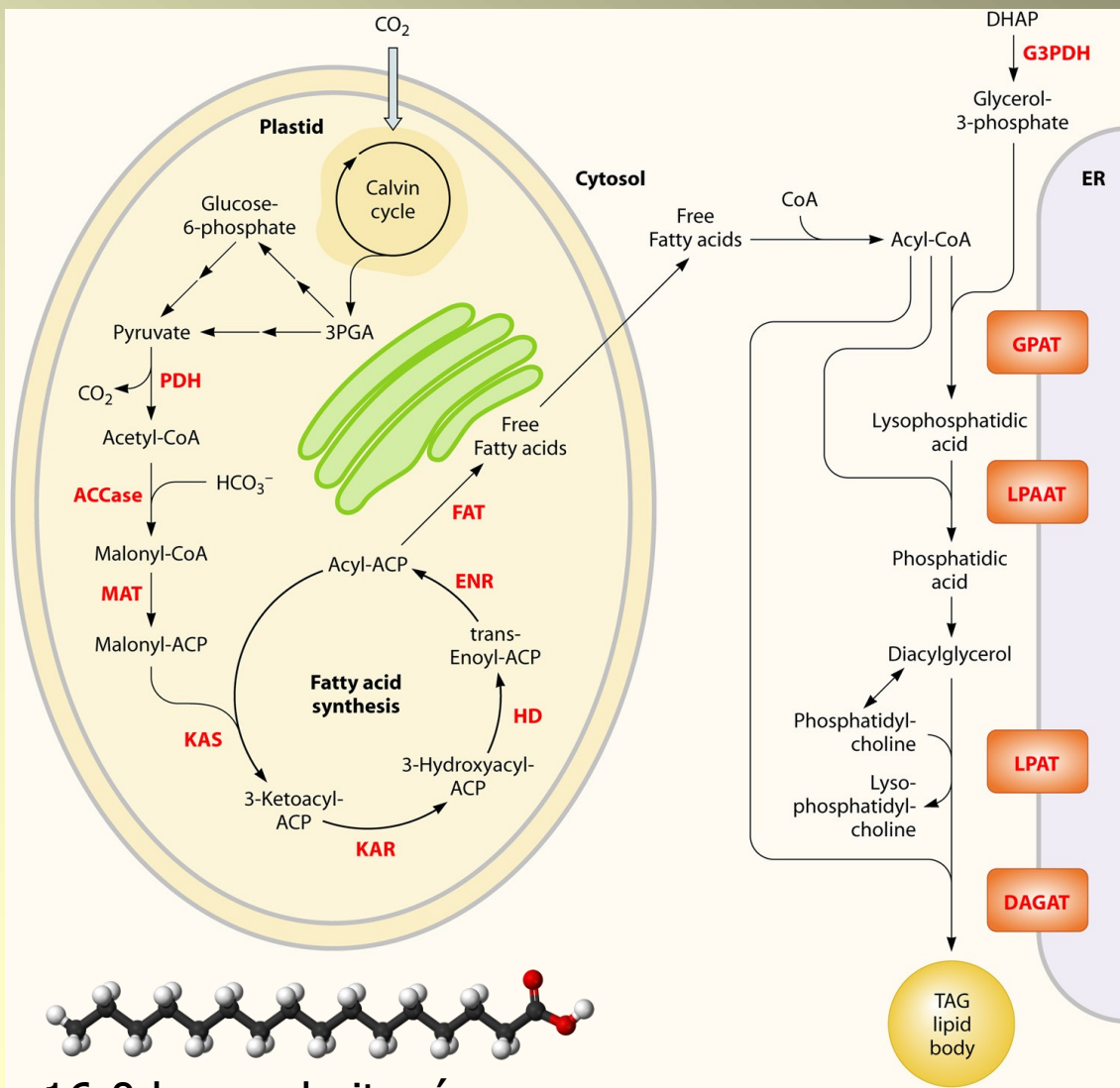
2014: \$120 in 2011, fell to \$70 in 2014 and reached \$30 at the end of 2015

Vývoj ceny ropy

snaha odříznout se od
ruských fosilních paliv

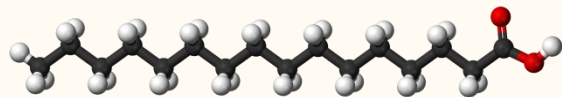
Syntéza lipidů v řasové buňce

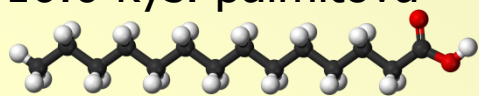
Enzymy účastnící se produkce tuků lze ovlivňovat tak, aby byly produkovány požadované typy tuků – ty pak mohou být transestrifikovány (biofuel) nebo krakovány na letecký benzín (biojet fuel)

FAT = acyl-ACP thioesterase
uvolnění MK z cyklu

Různé typy FAT z různých organismů – specifické pro MK určité délky – využity pro změnu délky řetězce

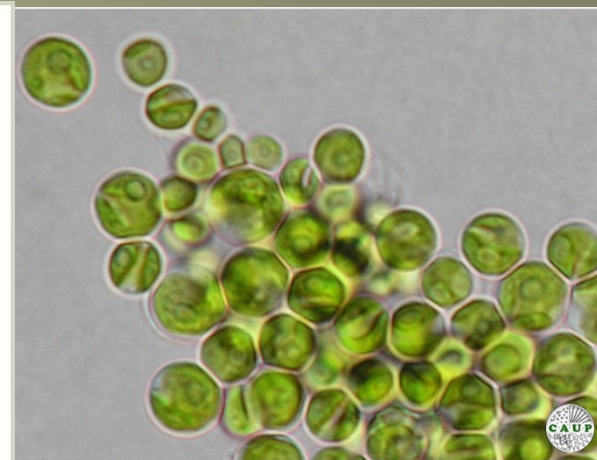
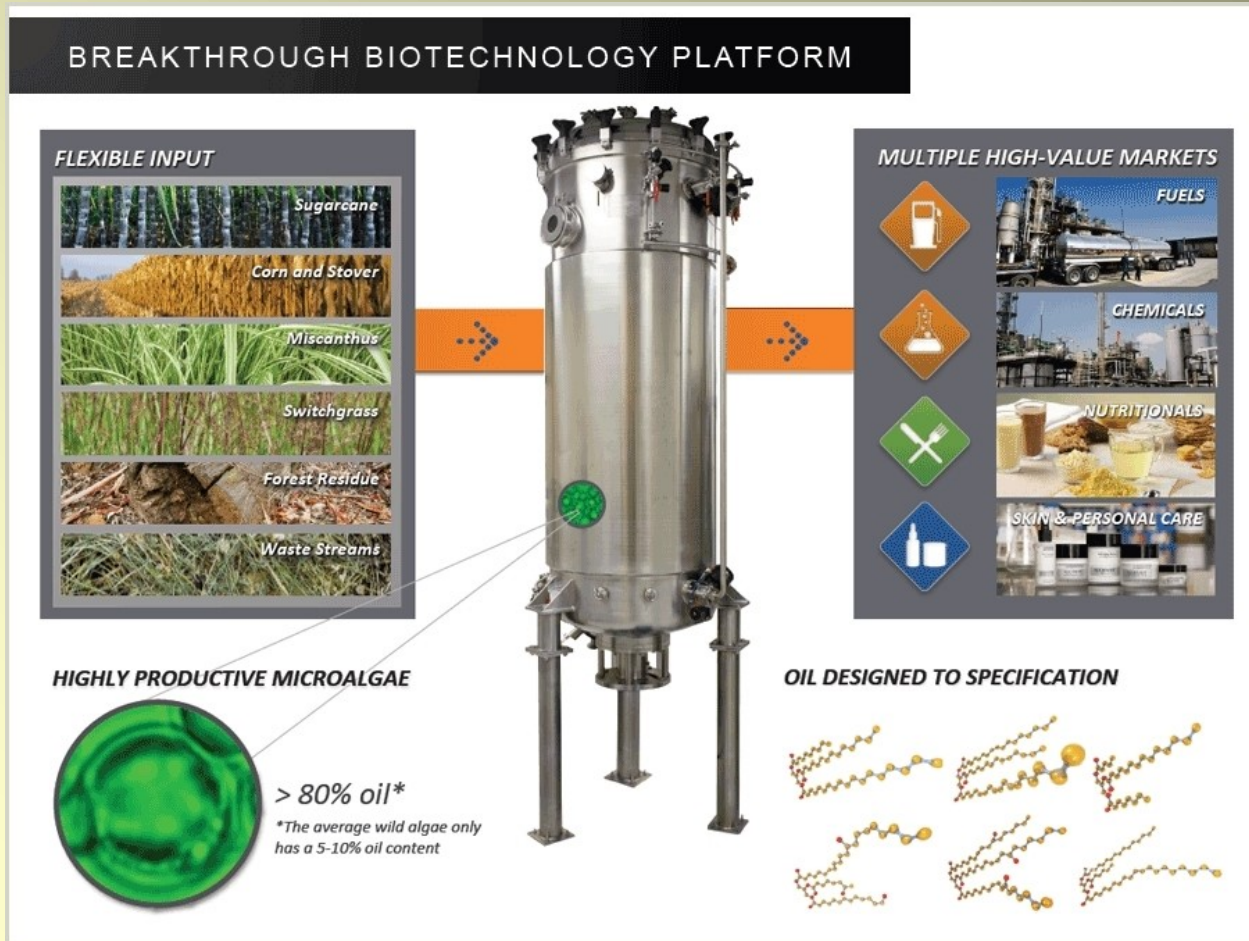
16:0 kys. palmitová

14:0 kys. myristová

Řasové mastné kyseliny 14-20 C nejčastěji 16:1, 16:0 a 18:1. Naopak ideální MK pro produkci biopaliva 12:0 a 14:0.

- 1) over-exprimace určitých genů, účastnících se produkce lipidů
- 2) blokování metabolických drah vedoucích k akumulaci energeticky bohatých zásobních látek (škrob)
- 3) omezení katabolismu lipidů – utlumení genů, účastnících se β oxidace MK

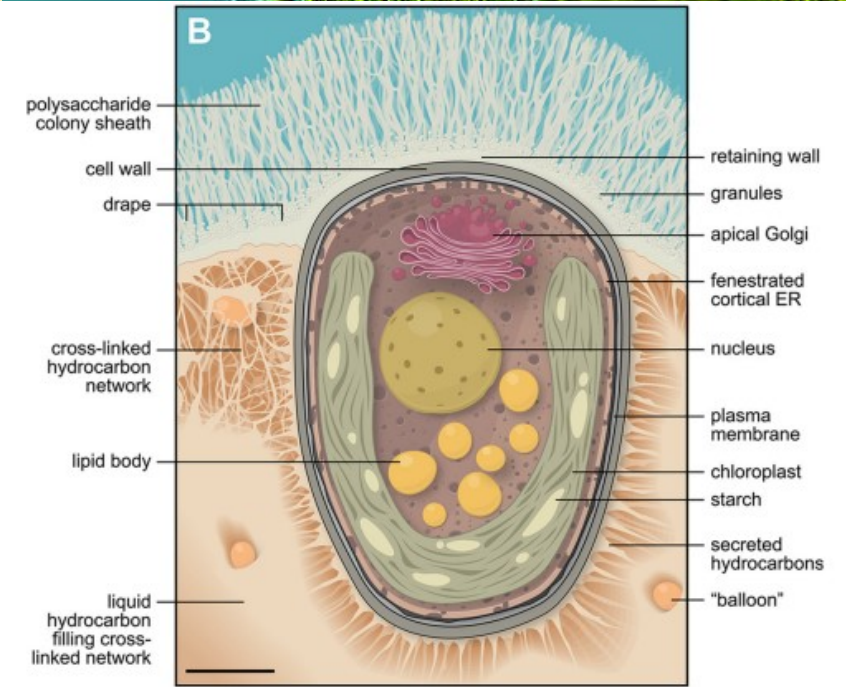

Geneticky modifikovaná *Chlorella* pěstována v bioreaktoru heterotrofně na médiu obsahujícím jednoduché cukry

Botryococcus

biopaliva - pyrolýza

Botryococcus braunii – koloniální zelená řasa

Botryococcus

Vodní květ, jezero Kinneret, Izrael
leden 2000

velikost kolonií $30\mu\text{m}$ – 2mm . Typická organizace kolonií
(skenovací elektronový mikroskop)

fosilní usazeniny extrémně bohaté na uhlovodíky

Bio-Fuel Growing Eco Pods
Rejuvenate Stalled Boston Project